

القرآن الكريم

ORTAÖĞRETİM 10
KUR'AN-I KERİM
DERS KİTABI

ORTAÖĞRETİM

KUR'AN-I KERİM

DERS KİTABI

10

YAZARLAR

Doç. Dr. Ali ÖGE

Faruk SALMAN

Editör
Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT

Dil Uzmanı
Mehmet ATEŞ

Program Geliştirme Uzmanı
Talip AYDEMİR

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Hülya ERDUL

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı
Kenan PINARBAŞI

Görsel Tasarım Uzmanı
Gürol BAYDUR

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinîn temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

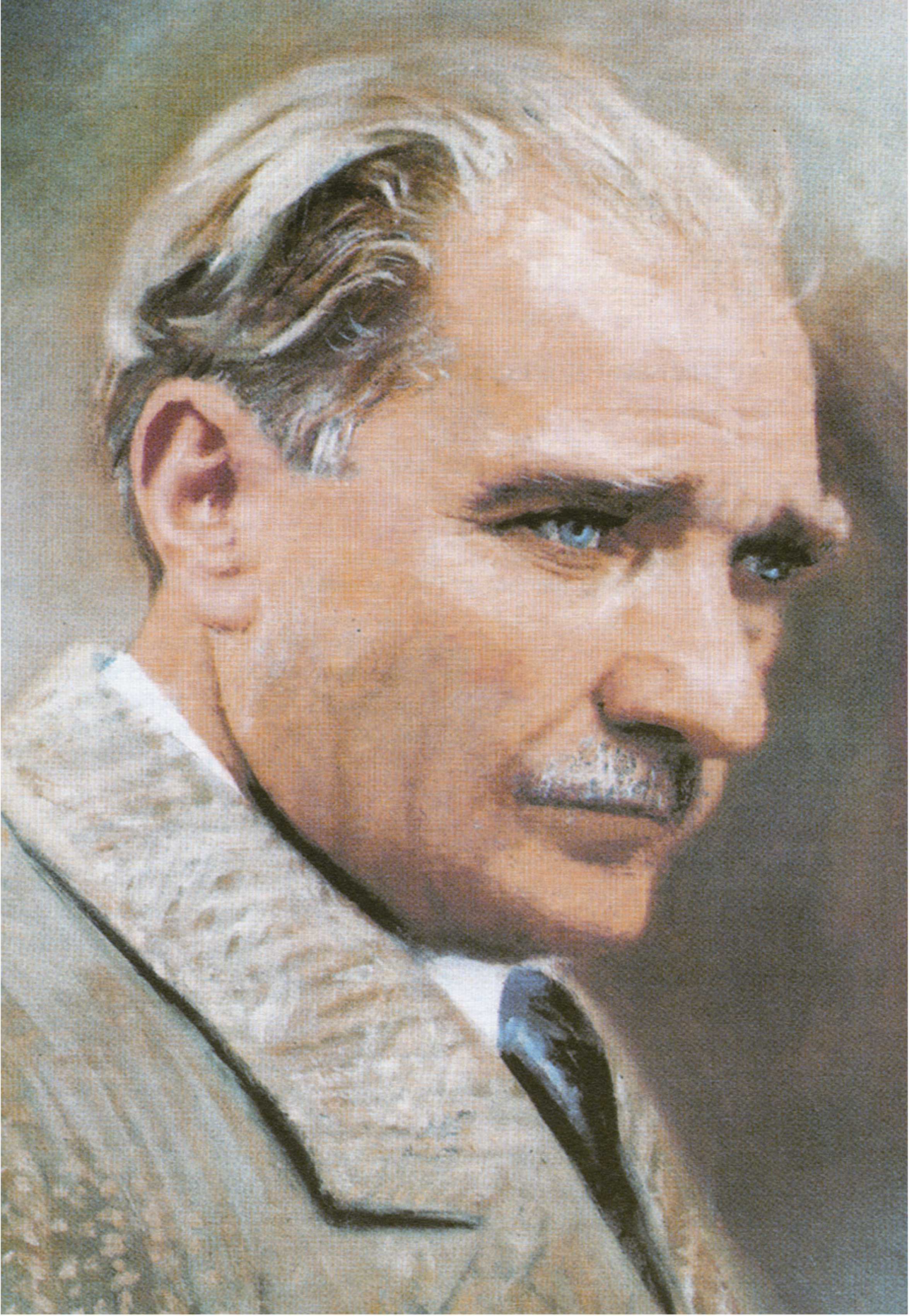
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

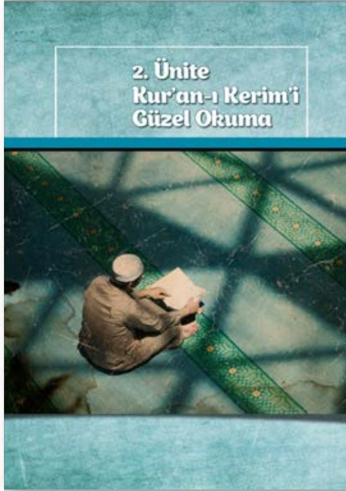
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İçindekiler

1. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

2. ÜNİTE: KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA

Kitabımızı Tanıyalım

Ünite Adı

Ünitenin numarası ve adı bu bölümde yer alır.

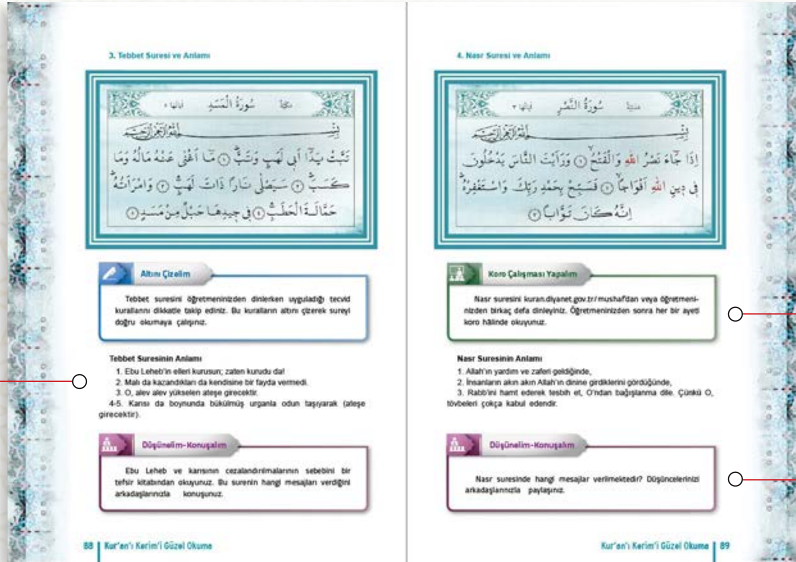
Neler Öğreneceğiz

Ünitede neler öğreneceğiniz bu bölümde yer alır.

Hazırlık Çalışmaları

Üniteye hazırlık çalışmaları bu bölümde yer alır.

Konu Metni

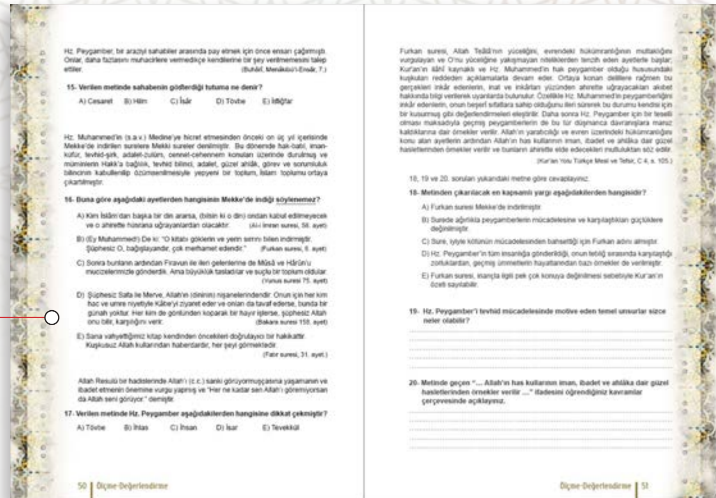
Ünite konularının metni bu bölümde yer alır.

Etkinlik Kutusu

Ünite içindeki çeşitli etkinlikler bu bölümde yer alır.

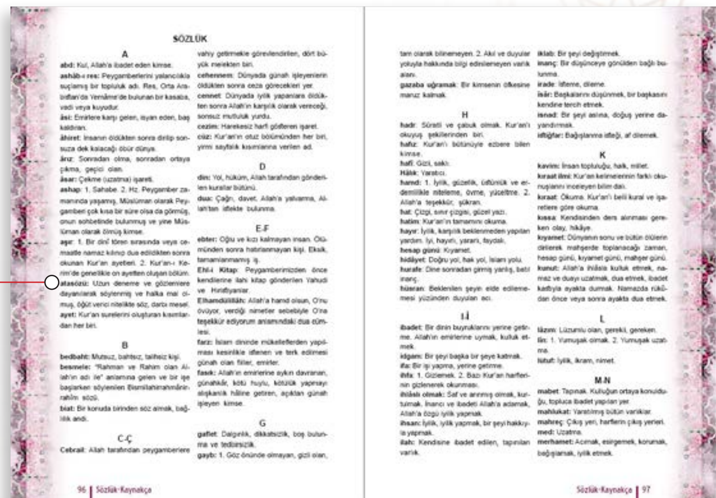
Ünitemizi Değerlendirelim

Konuyla ilgili öğrenilen bilgi ve kazanılan becerilerin ölçüldüğü çalışmalar bu bölümde yer alır.

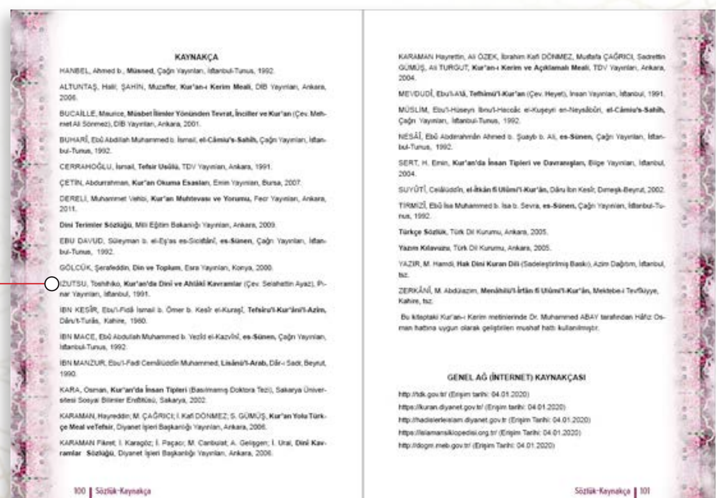
Sözlük

Kitapta geçen bazı kavramların anlamları bu bölümde yer alır.

Kaynakça

Kitap hazırlanırken kullanılan kaynakların listesi bu bölümde yer alır.

Bu kutucuklarda, işlenen konunun daha iyi kavranması ve akılda kalabilmesi için aktarılan bilgiler ışığında sınıfta kitabınızın üzerine hemen yapabileceğiniz etkinlikler bulunmaktadır.

Açıklayalım-Uygulayalım

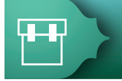

Altını Çizelim

Mahreçlere Dikkat Edelim

Yorumlayalım

Bulalım

Bu kutucuklarda, işlenen konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacak ilave bilgiler verilmektedir.

Bilgi Kutusu

Biliyor muydunuz?

Not Edelim

Bu kutucuklarda, işlenen konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacak kişisel ve zihinsel aktiviteler yer almaktadır.

Araştıralım

Düşünelim-Konuşalım

Koro Çalışması Yapalım

Birbirimizi Dinleyelim

Yarışalım

Sıra Bende

Birbirimizi Geliştirelim

Kendimizi Geliştirelim

Bu kutucuklarda, konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacak bireysel ve grup etkinlikleri bulunmaktadır.

Kısaltmalar

a.s. : Aleyhisselam
b. : bin
bk. : bakınız
C : cilt
c.c. : Celle Celalühü
çev. : çeviren
DİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
DİB : Diyanet İşleri Başkanlığı
haz. : hazırlayan
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
r.a. : Radiyallahu anhu/anhâ
s. : sayfa
s.a.v. : Sallallahu aleyhi ve sellem
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
ts. : tarihsiz
tah. : tahkik eden

1. Ünite
Kur'an-ı Kerim'i Tanıyalım

Neler Öğreneceğiz ?

- Mekke Dönemi ayetlerinin temel özelliklerini,
- Medine Dönemi ayetlerinin temel özelliklerini,
- Kur'an'da yer alan insan tiplerini,
- Furkân suresinin genel özelliklerini,
- Kur'an'dan dua örneklerini,
- Tövbe, istiğfar, ihsan, îsar kavramlarını öğreneceğiz.

Ünitemize Hazırlanalım

1. Mekke'de inen surelerle Medine'de inen sureler arasında sizce ne gibi farklar vardır?
2. İnanç biçimleri açısından insanlar sizce kaç gruba ayrılır?
3. İdeal mü'minlerin özellikleri sizce neler olabilir?
4. Kur'an'da yer verilen peygamber dualarından hangilerini biliyorsunuz?

I. MEKKÎ VE MEDENÎ SURELERİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Kur'an-ı Kerim, doğrudan doğruya insana hitap eden ilah bir kitaptır. İnsanın, Kur'an'ın mesajını doğru bir şekilde anlayabilmesi Allah'a (c.c.) karşı sorumluluklarını yerine getirmesini sağlar. Kur'an-ı Kerim'i doğru olarak anlamak için de bazı kavramları bilmek gereklidir. Bunların başında Kur'an'ın indirildiği zaman ve mekânı ifade eden Mekkî ve Medenî kavramları gelir. Ayet ve surelerin Mekkî ya da Medenî oluşunda dikkate alınan temel etken hicrettir. Bu sebeple hicretten önce Mekke ve çevresinde inen ayet/sureye Mekkî; hicret sonrasında Medine ve çevresinde inenlere de Medenî ayet/sure denir.

Görsel 1.1. Hicret Müslümanların hayatlarında önemli bir dönüm noktasıdır.

Ayetlerin indiği ortam, Müslümanların ve onların karşısındaki toplumların o zamanki durumunu yansıtır. Bizleri ayetin veya surenin indiği şartlar hususunda fikir sahibi yapar. Mekkî-Medenî bilgisi, Kur'an-ı daha kolay ve doğru anlamaya katkı sağlayacağı için önemlidir.

Düşünelim-Konuşalım

Size göre hicretten önce ve sonra indirilen ayetler arasında ne gibi farklılıklar olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Surelerin Mekkî ve Medenî oluşları hakkında Hz. Peygamber'den (s.a.v.) bir açıklama gelmemiştir. Zira onun sağlığında sahabe, Kur'an'ın indirilişinin canlı birer şahidi idiler. Surelerin Mekkî mi Medenî mi olduğuna yönelik bilgiler, sahabe ve onların öğrencileri konumundaki tâbiînden gelen haberlere dayanmaktadır.

Görsel 1.2. Kur'an'daki sureler indikleri dönemin izlerini taşır.

Düşünelim-Konuşalım

Kevser suresi, Mekke'de Âdiyât suresinden sonra indirilmiştir. As b. Vail, Allah Resûlü'nün (s.a.v.) oğlu Kasım'ın vefat ettiğini görünce onun hakkında nesli kesildi anlamında "Ebter oldu." demişti. Rabb'imiz, Mekke Dönemi'nin bu zor şartlarında Kevser suresini indirerek sevgili Peygamberini teselli etmiştir. Onun nail olduğu hikmet ve nimetleri haber vererek Peygamberimizi rahatlatmıştır. Surenin sonunda da ona böyle kötü isim verenlerin sonlarından haber vererek "ebter" ismine asıl onların layık olduklarını, onlardan geriye yalnızca kötü adlarının kalacağını bildirmiştir.

Kevser suresinin Mekke'de böyle bir ortamda indirildiğini bilmek surenin anlaşılmasına nasıl bir katkı sağlamıştır? Düşüncelerinizi arkadaşlıklarınızla paylaşınız.

1. Mekke Dönemi Ayetlerinin Temel Özellikleri

Kur’an’ın “Oku!” emriyle başlayan ilk mesajları, kısa ve oldukça tesirli cümlelerdir. Kur'an, hitap ettiği topluluğun dil zevkine uygun olarak akıcı ve etkileyici bir dile sahiptir. Evrensel gerçekler anlatılmasına rağmen hitaplar, yerel ortamı da dikkate almış, o dönem insanının tanıdığı çevreden örneklerle desteklenmiştir.

Görsel 1.3. Kur’an’ın ilk emri “Oku” ile başlar.

Mekkî surelerde, tevhit ve ahiret inancı konularına ağırlık verilmiş ve Müslümanlar ibadete alıştırılmıştır. Yine bu surelerde, güçsüzü, zayıfı koruyan ahlak anlayışı getirilmiştir. Müşriklerin şiddetli tepkisiyle karşılaşan müminlere sabır ve direnç göstermeleri tavsiye edilmiştir. Kur’an’ın 114 suresinin yaklaşık dörtte üçünü, kısa ve zengin ifadeli bu Mekkî sureler oluşturmuştur.

“Dinin ana gayeleri” (Makâsıdü’ş-Şerîa) denilen ve bütün dinlerin ortak amaçları olarak görülen din, can, akıl, mal ve nesebin korunması hususundaki temel hükümlerle fazilet ve ahlâk prensipleri de Mekkî sûrelerin ağırlıklı konularını oluşturmuştur.[1]

Daha çok Mekke döneminin ortalarında nâzil olmaya başlayan ve hacimleri gittikçe genişleyen sûrelerde eski kavimlerle onlara gönderilmiş olan peygamberlerin kıssalarına yer verilerek evrensel ilâhî hakikatlere dikkat çekilir.[2]

Görsel 1.4. Mekkî surelerde, Nuh tufanı gibi pek çok kıssaya yer verilmiştir.

1 Mustafa Çağrıcı, "Kur'an", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 26, s. 393.
2 bk. Hicr, İsrâ, Meryem, Enbiyâ, Şuarâ, Sâffât, Zuhruf, Kamer, Nûh sûreleri.

Mekke Dönemi'nde İndirilen Ayet ve Surelerin Genel Özellikleri

1. Mekke Dönemi'ndeki ilk mesajlar genelde kısa ve etkili anlamlar içeren cümlelerden oluşur.

2. Yemin ile başlayan vurgulu ifadeler vardır.

3. Ölüm ve sonrasındaki ebedî hayattan bahseder. Ahiretteki ceza ve mükâfat gibi temel inanç konularına yer verir.

4. Genellikle "Ey İnsanlar!" hitabı ile başlar.

5. Önceki peygamberlerin ve geçmiş milletlerin kıssalarından bahseder.

6. Secde ayeti bulunan surelerdir.

7. İnanç, tevhid ve ahlak konularına yer verilmiştir.

2. Medine Dönemi Ayetlerinin Temel Özellikleri

Mekke'den Medine'ye hicretle birlikte Müslümanlar daha özgür bir ortamda dinlerini öğrenmeye ve yaşamaya başlamışlardı. Dinlerini yaşama uğruna her şeylerini bırakarak bir başka yeri vatan edinen ilk Müslümanlara Medineliler kucak açmış, onları öz kardeşleri olarak görmüşlerdi.

İslam binasının inanç temelleri kurulmuş, artık yeni bir toplum inşa ediliyordu. Sıra bu binayı hayatın bütün yönlerini kuşatacak şekilde güçlendirmeye ve tamamlamaya gelmişti. İşte Medine Dönemi'ndeki vahiy, bu özelliklere sahiptir. İnancı destekleyen ibadetler ve hayatın her alanında imanın gerektirdiği davranışlar en geniş haliyle bu dönemde ele alınır.

Görsel 1.5. Medine Dönemi'yle birlikte yeni bir toplumun temeli atılmıştır.

Bu sebeple Medine Dönemi'nde indirilen ayet ve sureler, Mekke'de indirilenlere göre daha uzundur. Medine Dönemi, beşerî hukukun pek çok yönüyle ele alındığı bir dönem olmuştur. Bu konulardan birçoğunu işleyen Bakara, Âl-i İmrân ve Nisâ sureleri, Kur'an'ın en uzun surelerinin başında gelir.

Medine Dönemi'nde İndirilen Ayet ve Surelerin Genel Özellikleri

1. Ayetler genellikle "Ey inananlar!" hitabı ile başlar.
2. Oruç, zekât ve hac gibi ibadetlerle ilgili hükümler konu edilir.
3. Alışveriş gibi insani ilişkilere dair hukuktan (muâmelât) bahsedilir.
4. Aile ve toplumu ilgilendiren meseleler ele alınır.
5. Ceza hukukuna (ukûbât) yer verilir.
6. Allah (c.c.) yolunda mücadeleden (cihad) bahsedilir.
7. Ankebût suresi hariç içinde münafıklardan bahseden sureler Medenî surelerdir.

Yorumlayalım

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

الٓمٓ ۚ ﴿١﴾ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۚۛ ف۪يهِ ۚۛ هُدًى

لِلْمُتَّق۪ينَ ۙ ﴿٢﴾ اَلَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

وَيُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۙ ﴿٣﴾

وَالَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ

مِنْ قَبْلِكَ ۚ وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۜ ﴿٤﴾ اُو۬لٰٓئِكَ

عَلٰى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

(Bakara suresi, 1-5. ayetler.)

Kur'an'ın ikinci suresi olan Bakara suresi, Medine Dönemi'nde indirilmiştir. Kur'an'ın yol gösterici bir kitap olduğu vurgusuyla başlayan sure, "Amene'r-Resûlü" olarak bilinen son ayetlerine kadar namaz, oruç, hac ve umre gibi ibadetlerin yanı sıra, Müslüman bir ailenin yapısı, kurulması ve muhafazası için gerekli olan hükümleri açıklar. Evlilik hukukundan, Allah (c.c.) yolunda mücadeleye (cihad) ve faizin haramlığına kadar birçok toplumsal konuyu ele alır. Kur'an'ın en uzun ayeti, bu surenin alışveriş ve borç hukukundan bahseden 282. ayetidir. Bakara suresi, en uzun sure olarak Kur'an'ın değindiği pek çok konuya temas etmektedir.

Yukarıda bilgileri verilen Bakara suresinin 1-5. ayetlerini Medenî surelerin özelliklerinden hareketle yorumlayınız.

II. KUR’AN’IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur’an’da İnsan ve Toplum: Kur’an’da İnsan Tipleri

Kur’an-ı Kerim, Tin suresinde insanın gerek maddî gerekse manevî yönden en güzel şekilde yaratıldığını söyler. İsrâ suresinde ise Allah’ın (c.c.) insana verdiği değeri haber verir. Kur’an’a göre insan onurlu bir varlıktır. Yaratılıştan gelen özellikleri farklılık arz ettiğinden biri diğerini tamamlar. **“Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah katında en değerli olanınız, ondan en çok korkanınızdır...”**[3] ayeti ve hadislerin ifadesiyle her insan Hz. Âdem (a.s.) ile Hz. Havva’nın çocuklarıdır. Bu sebeple kulluk bilinci dışında Allah (c.c.) katında hiç kimsenin bir diğerine üstünlüğü yoktur.

Görsel 1.6. "Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık." Tîn suresi, 4. ayet.

Düşünelim-Konuşalım

"Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık."

(İsrâ suresi, 70. ayet.)

Yukarıdaki ayeti okuyunuz. İnsanın üstün olduğu yönleri ve bunun sebepleri üzerinde düşünürek görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3 Hucurât suresi, 13. ayet.

İnsan; akıl ve vicdan sahibi, potansiyel olarak iyiliği ve kötülüğü seçme kabiliyeti bulunan, iradeli bir canlıdır.[4] Yeryüzündeki bütün nimetler insan için yaratılmış, diğer varlıklar onun hizmetine verilmiştir.[5] Ancak insanın bu değere layık olması, inancına ve doğru bir hayat sürmesine bağlıdır. Eğer insan dünyada bir sınav verdiği bilincinden uzaklaşırsa yine Tin suresinin 5. ayetine göre değersiz bir varlık konumuna düşecektir.

Bilgi Kutusu

İnanç Açısından İnsanlar Dört Gruba Ayrılır:

1

Mü'min (Müslüman): Allah'a (c.c.), Resûlü'ne ve onun bildirdiklerine inanan kimsedir. İman esaslarını kalbiyle tasdik edip dili ile bunu söyleyen kişidir.

bk. "Mü'min", MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 259

2

Kâfir: Allah'ın (c.c.) varlığını ve birliğini inkâr eden, yaratıcı olarak Allah'ı (c.c.) kabul etse bile onun göndermiş olduğu elçilerin hepsine ayrı ayrı inanmayan, elçilerin getirmiş olduğu kitapları toptan reddeden veya Allah'ın (c.c.) vahiyle bildirdiği hükümlerin bir tanesini dahi inkâr eden kimseye denir.

bk. "Kafir", MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 190-191

3

Münafık: Kalbiyle inanmadığı hâlde diliyle Müslüman olduğunu açıklayan fakat gerçekte inkârcılardan olduğunu gizleyen kimseye denir. Kur'an, münafıkların cehennem ateşinin en alt tabakasında bulunacaklarını bildirmektedir.[6]

bk. "Kafir", MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 262.

4

Müşrik: Allah'a (c.c.) inandığını söylediği hâlde birçok tabiat olayının yaratılmasını ve idaresini Allah'ın (c.c.) dışında birtakım güçlere bağlayan ve bu güçleri kutsallaştırarak Allah'a (c.c.) ortak koşan kimsedir.

bk. "Müşrik", MEB Dinî Terimler Sözlüğü, s. 268.

---

4 bk. İnsân suresi, 3. ayet; Şems suresi, 8-10. ayetler.
5 bk. Bakara suresi, 29. ayet; Câsiye suresi, 13. ayet.
6 bk. Nisâ suresi, 145. ayet.

Kur'an'ın ele aldığı insan tiplerinin başında inananlar gelir. Ancak Kur'an mü'minler arasında da birtakım farklılıkların bulunduğunu belirtir. Örneğin Fâtır suresinin 32. ayetinde mü'minleri davranış ve karakter açısından üç kısma ayırır:

"Sonra biz kullarımızdan seçtiklerimizi o kitaba mirasçı kıldık.

- **Onlardan kimi kendine kötülük eder.**
- **Kimi orta bir durumdadır.**
- **Kimi de Allah'ın izniyle hayır işlerinde yarışır.**

İşte büyük lütuf budur."

İlgili ayette geçtiği üzere birinci grupta yer alanlar, kendine yazık edenlerdir. Bunlar mü'min ama günahkârdırlar. İmanları zayıftır. Kalben ve zihnen kâfir olmadıkları gibi münafık da değillerdir. Suç işledikleri için kendilerine yazık etmişlerdir.

İkinci kısım, orta yolu tutanlardır. Bunlar, Allah'ın (c.c.) emirlerine riayet etmeye gayret göstermelerine rağmen gevşek davranır ve günah işlerler. Yaptığı hatalara pişman olup tövbe eden kimseler bu gruba girer.

Üçüncü grup da hayırda, iyilikte ve kullukta yarışanlardır. Bunlar davranışlarını Allah (c.c.) için yaparlar, günahlardan şiddetle kaçınırlar. Nefislerini kötü duygulardan arındırmışlardır. İlim sahibidirler, bildikleriyle amel ederler. Tövbeleri kabul edilmiş olan, daima faydalı işler yapan ideal insanlardır.[7]

Görsel 1.7. Mü'minler, Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için hayır işlerinde koşarlar.

7 Osman Kara, Kur'an'da İnsan Tipleri, s. 67.

Bilgi Kutusu

Kur'an'da bahsedilen ideal insanın bazı özellikleri şunlardır:

- Sadece Allah'a (c.c.) kulluk eder.
- Allah'ın (c.c.) verdiği nimetlerin kıymetini bilir ve O'na daima şükreder.
- Allah'a (c.c.) güvenip dayanır. Dua ile O'na gönülden bağlanır.
- Günahlardan sakınır. Günah işlediğinde de pişman olur ve hemen tövbe eder.
- Dinini, vatanını, namusunu ve tüm kutsal değerlerini koruma için mücadele eder.
- Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak için malını harcamaktan çekinmez, hayırda yarışır.
- İyiliği emreder, kötülüğe engel olmaya çalışır.
- Boş şeylerle ilgilenmez, alçakgönüllü ve sabırlıdır.

Allah'a (c.c.) inanmayanların başında kâfirler gelir. İnsanın kendisini yaratanı kabul etmemesi olarak bilinen küfür, kaba ve düşüncesizce yapılan eylemlerde kendini gösterir. Kâfir, uğradığı en ufak zararı unutmadığı halde, yararlandığı tüm nimetleri unutarak nankörce davranır.[8] Kur'an, inanmayanların bu durumunu şöyle bildirmektedir: **"İmanı küfürle değiştirenler, şüphesiz Allah'a bir zarar veremeyeceklerdir. Onlar için elem verici bir azap vardır."**[9]

Bilgi Kutusu

Sözlükte "örtmek, gizlemek; nankörlük etmek" gibi manalara gelen küfr, terim olarak genellikle "Allah'tan (c.c.) alıp din adına tebliğ ettiği hususlarda peygamberi tasdik etmemek, ona inanmamak" diye tanımlanır. Küfrü benimseyene "fıtrî yeteneğini köreltip örten" anlamında kâfir denir.*

*bk. Mustafa Sinanoğlu, "küfr", TDV İslam Ansiklopedisi, C 26, s. 533.

8 Toshihiko İzutsu, Kur'an'da Dinî ve Ahlakî Kavramlar, s. 166-168.
9 Âl-i İmrân suresi, 177. ayet.

Allah'a (c.c.); zatında, sıfatlarında ve fiillerinde ortak koşan, Allah'ın (c.c.) yanında başka ilahlar edinen kimse ise müşriktir. Kur'an'da şirk ve müşriklerle alakalı dokuz yüze yakın ayet bulunmaktadır. Bunlardan en dikkat çekenleri, Yüce Allah'ın kendisine ortak koşulmasını affetmeyeceğini, şirkin dışındaki günahları isterse affedebileceğini haber verdiği ayetlerdir.[10]

Bilgi Kutusu

Müşrik, Allah'ın (c.c.) zâtında, sıfatlarında, fiillerinde veya O'na ibadet edilmesinde ortağı, dengi yahut benzerinin bulunduğuna inanma demektir.

bk. Mustafa Sinanoğlu, 'Şirk", TDV İslam Ansiklopedisi C 39, s.193.

İnsanın inkâra sapmasının nedeni, fıtratında yer alan değerleri göz ardı ederek nefsinin ona dayattığı kötülüklere ve değersiz hislere göre hareket etmesidir.[11] İnkâr ve şirk, aslında bireyin hakikate ulaşamamaktaki zihinsel yetersizliğinden değil, istem dâhilindeki tavırlarından, tercih ve eğilimlerinden kaynaklanmaktadır. Davranış ve alışkanlıklar da diğer önemli etkenlerdir. Çünkü alışkanlıklar ve tutumlar, bireyin inanç ve ahlakıyla ilgili tercihleri üzerinde belirleyici rol oynar.

Düşünelim-Konuşalım

Bir insanın içinde yaşadığı kültür ve sahip olduğu alışkanlıklar bireyin inanç sistemini nasıl etkiler? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Aynı durum, iki yüzlülük demek olan münafıklık (nifak) için de geçerlidir. Ancak nifakta bir kişilik bölünmesi söz konusudur. Nifaktaki bu kişilik bölünmesi, ortam ve şartlara göre yer değiştiren ikili inancın yaşantıya yansıması ile ilgilidir.

10 bk. Nisâ suresi, 48, 116. ayetler.
11 Şerafeddin Gölcük, Din ve Toplum, s. 40.

Bir Hadis

"Münafığın alameti üçtür:
Konuştuğunda yalan söyler.
Verdiği sözde durmaz.
Emanete ihanet eder."

(Tirmizî, İmân, 14.)

Bütün bu olumsuzluk ve sapmalara karşı Kur'an insanı uyarır. Sağlıklı bir benlik ve iç kontrol için ona yardımcı olur. Ona yaradılışına en uygun yolu sunar. Kur'an'ın insana sunduğu ideal görünümü kavramak için Kur'an'da olumlu ve olumsuz insan özelliklerini, dinî ve ahlaki tutumları ile insan tasvirini anlamak gerekir. Kur'an, ütopik olmayan; gerçek hayatta yerini bulacak ideal bir insan modeli ortaya koyarken insan gerçeğinden yola çıkar.[12] Çünkü bu kitabı gönderen de onu okuyan insanı yaratan da Allah'tır (c.c.).

İnkârcıların temel özellikleri arasında iyiliğe karşı çıkıp onu önlemeye çalışmak, laf taşıyarak insanların arasını bozmak, her şeyde aşırıya kaçmak, çok yemin etmek, suç işlemek, zorbalık, kötülük yapmak vardır.[13] İnkârcılar, bütün bu kötü davranış ve yaklaşımlarının karşılığını mutlaka göreceklerdir.

Bilgi Kutusu

Kur'an'ın eleştirdiği olumsuz insan tiplerinden bazıları şunlardır:

- Allah'ı (c.c.), Hz. Peygamber'i veya ahireti inkâr eden kâfirler,
- Allah'ın (c.c.) yanı sıra başka ilahlar edinen müşrikler,
- İnanıyor göründükleri halde gerçekte inanmayan münafıklar,
- Allah'ın (c.c.) emrini terk edip hak yoldan sapan fasıklar,
- Günahkârlar ve zalimler,
- İsrâf edenler, nimet bolluğundan dolayı şımaran zenginler,
- Kendini beğenip başkalarını küçümseyenler,
- Yalan söyleyen ve sözünde durmayanlar,
- İnsanları aldatanlar,
- Cimriler ve dünya malına aşırı düşkün olanlar...

12 H. Emin Sert, Kur'an'da İnsan Tipleri ve Davranışları, s. 200.
13 Kalem suresi, 10-14. ayetler.

2. Sureleri Tanıyorum: Furkân Suresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

تَبَارَكَ الَّذ۪ي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰى عَبْدِه۪ لِيَكُونَ لِلْعَالَم۪ينَ
نَذ۪يرًاۙ ﴿١﴾ اَلَّذ۪ي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ
يَكُنْ لَهُ شَر۪يكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْد۪يرًا ﴿٢﴾
وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِه۪ٓ اٰلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ
مَوْتًا وَلَا حَيٰوةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

Mushaf'taki sıralamada yirmi beşinci, iniş sırasına göre kırk ikinci suredir. Yâsîn suresinden sonra, Fâtır suresinden önce Mekke'de indirilmiştir.

1. ayette geçen Furkân kelimesi surenin ismi olmuştur. İlgili hadisler, surenin Hz. Peygamber'in döneminden itibaren bu isimle anıldığını göstermektedir.

Furkân suresi şu ayetlerle başlar:

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın (c.c.) adıyla... **1. Âlemlere uyarıcı olsun diye kuluna Furkân'ı indiren Allah yücedir. 2. O, göklerin ve yerin egemenliği kendisine ait olan, çocuk edinmeyen, egemenliğinde ortağı bulunmayan, her şeyi yaratan, yarattığına belli bir ölçüye göre düzen veren Allah'tır. 3. Oysa onlar, Allah'ı bırakıp, hiçbir şey yaratamayan, aksine kendileri yaratılmış bulunan, kendilerine ne zarar ne de fayda verebilen, öldürmeye, diriltmeye ve ölümden sonra tekrar canlandırmaya güçleri yetmeyen tanrılar edindiler.**

Sureleri Tanıyorum

Adı	: Furkân suresi
Ayet sayısı	: 77
Kur'an'daki Yeri	: 25. sure
İniş Zamanı	: Mekke Dönemi

Surenin ilk kelimesi olan “Tebârake”, diğer dillerde tek kelimeyle karşılanması zor, anlam yoğunluğuna sahip kapsamlı bir fiildir. Nitekim tefsirlerde bu kelimenin, “yücelik, aşkınlık, kutsallık, süreklilik, değişmezlik; zâtı, nitelikleri ve fiilleri bakımından eşsizlik ve benzersizlik, başka hiçbir varlıkla mukayese edilemeyecek derecede geniş çaplı cömertlik” gibi sadece Allah (c.c.) hakkında düşünülebilecek üstünlükleri kapsadığı belirtilir.[14] Bu sebeple “Tebârake” fiili Kur'an-ı Kerim’de sadece Allah (c.c.) için kullanılmıştır.

İlk ayetteki “kul”dan maksat, Hz. Peygamber’dir. Peygamberimiz (s.a.v.) Kur’an’da değişik isim ve sıfatlarla nitelenir. Burada ondan Allah’ın (c.c.) bir kulu olarak bahsedilir. O, biz inananlar gibi bir insandır ve seçkin bir kuldur.

ÖZET

Furkân suresi, Allah’ı (c.c.) tanıtarak başlar ve bize O’na şükretmeyi öğütler. İdeal mü’minlerin özelliklerini ve onlara ait dua örnekleri sunar. Duanın Allah (c.c.) katında insanı farklı hale getireceği vurgusu ile son bulur.

Sure, Allah Teâlâ’nın yüceliğini, evrendeki hükümranlığının mutlaklığını ve O’nun her türlü eksiklikten uzak olduğunu ifade eder. Kur’an’ın ilahî kaynaklı oluşunu belirten ve Hz. Muhammed’in (s.a.v.) hak peygamber olduğu hususundaki kuşkuları reddeden açıklamalar yapar. Ortaya konan delillere rağmen bu gerçekleri inkâr edenlerin, inat ve inkârları yüzünden ahirette karşılaşacakları tutumlar hakkında bilgiler verilerek uyarılarda bulunulur.

Surede özellikle Hz. Muhammed’in (s.a.v.) peygamberliğini inkâr edenlerin, onun beşerî sıfatlara sahip olduğunu ileri sürerek bu durumu kendisi için bir kusurmuş gibi değerlendirmeleri eleştirilir. Surede Hz. Peygamber için bir teselli olması maksadıyla geçmiş peygamberlerin de bu tür düşmanca davranışlara maruz kaldıklarına dair örnekler verilir. Allah’ın (c.c.) yaratıcılığı ve evren üzerindeki hâkimiyetini konu alan ayetlerin ardından, Allah’ın (c.c.) has kullarının iman, ibadet ve ahlaka dair güzel hasletlerinden örnekler verilir. Onların ahirette elde edecekleri mutluluktan söz edilir.*

*Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur’an Yolu, C 4, s.105-106.

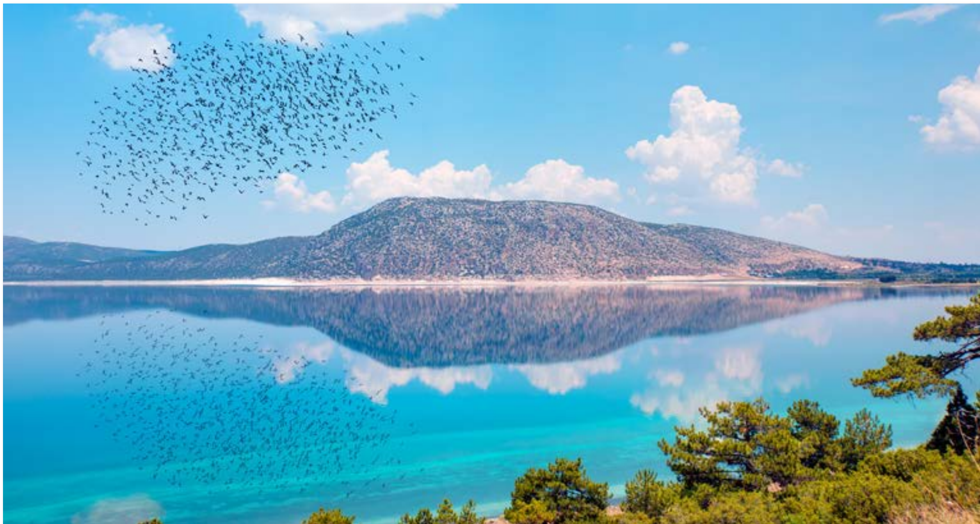
14 Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’an Dili, C 6, s. 47.

Hz. Peygamber’e indirildiği belirtilen “el-Furkân” ise Kur’an’ın belki de en temel özelliğini ifade eden isimlerinden biridir. Bu isim onun “hakkı batıldan, doğru yolu yanlış yoldan, helâli haramdan ayırıcı bir ölçü” oluşunu ifade eder.[15] Kelime bu özel anlamı dolayısıyla sureye de isim olarak verilmiştir.[16]

Görsel 1.8. Allah’tan (c.c.) başka ilah yoktur. Hz. Muhammed (s.a.v.) O’nun kulu ve elçisidir.

2 ve 3. ayetler, tevhid ilkesini zedeleyen veya büsbütün dışlayan, yok sayan inançları, fikir ve eylemleri reddeder. 2. ayetin son cümlesine göre evrendeki her şey Allah (c.c.) tarafından yaratılmıştır ve bu evren, yaratıcının tek olduğunu ispatlayan bir düzen ve uyum içerisindedir. Hiçbir yaratma işlevi taşımayan birtakım nesnelere tapanlara şu husus hatırlatılmaktadır: Gerçek tanrı, öncelikle yaratıcı güce sahiptir. Hayatı ve ölümü var eden, yeryüzündeki hayatın son bulmasından sonra da insanları yeniden dirilterek mahşerde toplanmalarını sağlayacak yalnızca O'dur.

Görsel 1.9. Dünya, yaratıcının tek olduğunu ispatlayan bir düzen ve uyum içerisindedir.

15 İbn Kesîr, Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm, C 3, s. 308.
16 bk. Âl-i İmrân suresi, 4. ayet.

Sonraki ayetlerde Mekkeli putperestlerin, Kur'an-ı Kerim'in etkisini değişik yollardan önlemeye çalışmalarına değinilir. Çünkü onlar, Kur'an'ın hükümlerini kendi batıl inançları, zulme dayanan mevcut düzenleri için zararlı görüyorlar ve onun taraftar bulmasını önlemek için birtakım iddialar ileri sürüyorlardı. Bu iddialardan birisi de Hz. Peygamber'in (s.a.v.) Mekke'de bulunan bazı Yahudi ve Hristiyanlardan yardım alarak Kur'an'ı kendisinin ortaya koyduğuydu. 6. ayette putperestlerin bu iddiaları reddedilirken, **"Onu göklerin ve yerin sırlarını bilen Allah indirdi."** buyrulması şu gerçeğe işaret etmektedir: Kur'an, Allah'ın (c.c.) yardımı olmadan hiçbir insanın ulaşamayacağı zenginlikte sırlar ve ölümden sonraki hayata ilişkin bilgiler içermektedir. Dolayısıyla Kur'an'ın Allah'ın (c.c.) sözü olduğunu kanıtlayan delil yine Kur'an'ın kendisi yani onun içeriğidir.[17]

Görsel 1.10. "Kesin olarak bilesiniz ki bu kitabı kuşkusuz biz indirdik ve onu mutlaka koruyan da yine biziz." Hicr suresi, 9. ayet.

Müşrikler, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sıradan insanlarda görülen özellikleriyle peygamber olamayacağını iddia ediyor, kendisine inanmak için yanında beşerî özellikler taşımayan bir melek bulunması gerektiğini söylüyorlardı. Ayrıca genellikle yoksulluğun hüküm sürdüğü Mekke şartlarında, kendilerinden farklı olarak Peygamberimizin krallar gibi özel hazinelere sahip olması gerektiğini savunuyorlardı. 10. ayet, Yüce Allah'ın dilerse peygamberine maddî nimetler anlamında onların söylediklerinden daha güzel şeyler vereceğini, bunu önleyebilecek hiçbir gücün bulunmadığını belirtir. Allah (c.c.), son elçisine vahiy ve nübüvvet kapılarını açmış, bir süreliğine dünya nimetlerini

17 Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 109-110.

kısıtlamıştır. Bu, Allah'ın (c.c.) bir takdiridir. Kimin için neyin hayırlı olduğunu ancak Allah (c.c.) bilir. Bu sebeple Mekkeli putperestlerin kanaatlerinin aksine insanlar, dünyada sahip oldukları maddî nimetlerin çokluğuna göre değil; iman, ilim, ahlak ve davranış yönünden ulaştıkları manevî mertebelerine göre değerlendirilecektir.

Surenin burada bize verdiği mesajlardan biri de şudur: Bir kimsenin ileride nasıl bir konuma ulaşacağını Allah'tan (c.c.) başkası bilemez. Anlık görünümler ya da olaylardan hareketle, insanları değerlendirmek ve yargılamak doğru değildir.

Yorumlayalım

17- O gün Rabb'in onları Allah'tan başka taptıkları şeylerle toplar da der ki: "Siz mi saptırdınız şu kullarımı, yoksa kendileri mi yanlışa düştüler?"

18- Onlar: "Seni tenzih ederiz. Seni bırakıp da senden başka dostlar edinmek bize yaraşmaz. Fakat sen onlara ve atalarına o kadar nimet verdin ki sonunda seni anmayı unuttular ve helaki hak eden bir kavim oldular." derler.

19- (Bunun üzerine diğerlerine şöyle denir.) İşte (taptıklarınız) sizi söylediklerinizde yalancı çıkardılar. Artık ne (azabınızı) geri çevirebilir ne de bir yardıma çare bulabilirsiniz! İçinizden kim zulmederse ona büyük bir azap tattıracağız.

Furkân suresinin 17-19. ayetlerinde verilen mesajları yorumlayınız.

Sonraki bölümde müşriklerin kıyameti yalanladıkları, Allah'ın (c.c.) da onlara alevli bir ateş hazırladığı belirtilir. Onlar, uzaktan ateşi görünce onun uğultusunu işiteceklerdir. Zincirlerle sımsıkı bağlı bir halde oracıkta yok olmayı isteyeceklerdir. 15. ayette bu durumla Allah'a (c.c.) saygılı olmayı ilke haline getirmiş olanlara vaad edilen ebedî cennetin karşılaştırılması istenir. İnkârcılarla mü'minlerin, dünyada yaptıklarının karşılığı olarak ahiretteki akıbetleri hakkında çok kısa bir karşılaştırma yapılarak insanların akıllarını başlarına almaları öğütlenmektedir. Elbette cennet, onu hak edenler için en güzel ödül olacaktır. Orada onlar için istedikleri her şey sonsuza kadar vardır. Bu, Allah'ın (c.c.) bir vaadi ve müjdesidir.

Bundan sonra iman etmemek için türlü mazeretler ileri süren müşriklerin başka bir bahanesine işaret edilmektedir. İddialarına göre peygambere inanmaları için kendilerine melekler gelip Resûlullah'ın (s.a.v.) bildirdiklerinin doğru olduğuna dair şahitlik etmeli veya Allah'ı (c.c.) kendi gözleriyle görüp hakikati ondan öğrenmelidirler.[18] Ama ayet, onların inanmamalarının asıl sebebinin, içlerinde taşıdıkları küstahça kibirleri ve davranışlarıyla sergiledikleri zulüm ve taşkınlıkları olduğunu açığa vurmaktadır.

Görsel 1.11. Cennet, Yüce Allah'ın inananlara en güzel vaadidir.

Her ne kadar ayet, tarihî bağlamda özellikle Mekkeli putperestlerin inkâra sapmalarının temelindeki olumsuz psikolojiyi ortaya koyuyor gibi görünse de aslında daha genel olarak Allah'ın (c.c.), peygamberi vasıtasıyla ortaya koyduğu inanç ve ahlak ilkelerine karşı mücadeleyi kendilerine dava edinmiş olan bütün inkârcılar için geçerli genel bir tespit olarak anlaşılabilir. 22. ayet, bunlara şu sarsıcı uyarıda bulunmaktadır: "Bir zaman gelecek, o kibirli ve azgın inkârcılar 'Bize gelmeliydiler.' dedikleri melekleri görecekler fakat artık iş işten geçmiş olacaktır. Israrla inkâr ettikleri ahirette kendileri için hiçbir iyi haber duyamayacaklar; inanmadıkları bu gerçekle karşılaşınca bütün güzel şeylerin kendilerine yasak olduğunu, ahiret nimetlerinden, ebedî kurtuluştan mahrum kaldıklarını anlayacaklardır. Ayrıca bunları kendi dilleriyle de itiraf edecekler; melekler ise onlara, 'Her şey yasak (size), her şeyden mahrum bırakıldınız!' diyeceklerdir."[19]

Görsel 1.12. Yüce Allah putperestlerin inkâra sapmalarının temelindeki olumsuz psikolojiyi Kur'an'da ortaya koyar.

18 İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm, C 3, s. 313.

19 Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 117-18.

30. ayet, biz inananlara Kur'an'dan ayrı kalmamayı ve hayatımızın her anında onu rehber edinip ona sahip çıkmayı öğütler. Putperestlerin Resûlullah'a (s.a.v) ısrarla karşı çıkmaları ve haksız iftiralarla onu üzmeleri üzerine Allah Resûlü (s.a.v.), *"Ey Rabbim! Halkım bu Kur'an'ı büsbütün terk etti."* ifadeleriyle inkârcılarla ilgili Allah'a (c.c.) serzenişte bulunacaktır. Hz. Peygamber (s.a.v.) bu serzenişi ahirette, o büyük yargılama sırasında dile getirecektir. Onun yakınacağı kesim, bütün ümmeti ya da kendi dönemindeki bütün kavmi değil, bunlar içinden onun peygamberliğini tanımayan, Kur'an'ın çağrısına uymayı reddeden kimselerdir.

Surede ele alınan konulardan biri de şudur: Hz. Peygamber (s.a.v.), Allah'ın (c.c.) gönderdiği peygamberler zincirinin son halkasıdır. Son peygamber olarak bazı zorluklarla karşılaşması da son derece olağandır. Tebliğ ve irşat faaliyetleri sırasında engellerle karşılaşan, insanları içine düştükleri inkâr bataklığından kurtarmak için çalışırken düşmanlık görüp maddî ve manevî baskılara, haksızlıklara maruz kalan tek peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.) değildir. Bütün peygamberler, kendi toplumlarının yaşayan inanç ve kabullerini, ahlak ve hayat düzenlerini sorgulamışlar, eleştirmişler ve değiştirmek istemişlerdir. Bu ise o toplumlarda mevcut yapıdan memnun olan, özellikle bu yapı sayesinde servet yığmış, yüksek mevki, itibar ve sosyal statü kazanmış kesimleri rahatsız etmiş, bu rahatsızlık da giderek düşmanlığa dönüşmüştür. 31. ayette bu gerçeği özetleyen ifadenin ardından **"... Ama kurtarıcı ve yardımcı olarak Rabb'in yeterlidir."** buyrularak müşriklerin batıl inançlar, yanlış fikirler, haksız iddialar ve bencil hesaplar üzerine kurulan düşmanca girişimlerinin başarılı olamayacağı; Allah'ın (c.c.) yardımıyla elçisini başarıya ulaştıracağı müjdelenmektedir. Aslında bu, daha genel anlamda Allah'ın (c.c.) rızası ve insanlığın iyiliği ve kurtuluşu için çalışan her mü'mine yönelik bir müjdedir.[20]

Görsel 1.13. Hz. Muhammed (s.a.v.) tevhid mücadelesinde Allah'ın (c.c) yardımıyla başarıya ulaşmıştır.

20 Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 122.

32. ayette Kur'an'a inanmamak için bahaneler üreten tiplerin başka bir iddiası dile getirilmektedir: "Kur'an Muhammed'e bir defada indirilmeliydi!"

لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة

Görsel 1.14. "Andolsun, Allah'ın Resûlünde sizin için; güzel bir örnek vardır…" (Ahzâb suresi, 21. ayet)

Aslında Kur'an'ın hepsi birden indirilseydi onlar yine inanmayacaklardı. Çünkü amaçları gerçeği bulmak değil, taassup duygularıyla bağlandıkları batıl inançlarını, maddî ve sosyal çıkarlarını korumaktır. Müşriklerin asıl maksatları Allah'ın (c.c.) bilgisinde olmakla birlikte, bu sözlerin iyi niyetli insanların zihnini karıştırma ihtimaline karşı, ayette bu iddiaya kısaca cevap verilmiştir. Allah Teâlâ, Kur'an'ın tamamını bir defada değil de yaklaşık yirmi üç sene zarfında bölüm bölüm indirmekle Resûlullah'ın (s.a.v.) her ayeti gerek metni gerekse anlamıyla zihnine iyice yerleştirmesini, ruhuna sindirmesini amaçlamıştır. Resûlullah da (s.a.v.) böylelikle Kur'an'ın bütününü eksiksiz ve yanlışsız olarak hafızasına yerleştirmiş, insanlara tebliğ etmeden önce Kur'an'ın ilkeleriyle kişiliğini bütünleştirmiştir. Hz. Aişe'nin (r.a.) ifadesiyle ahlakı Kur'an olan bir şahsiyete bürünerek[21] bizim için en güzel örnek olmuştur.

Surenin sonraki bölümlerinde Hz. Musa (a.s.), kardeşi Hz. Harun (a.s.) ve Hz. Nuh (a.s.) peygamberlerden söz edilmiş; Hz. Hud'un (a.s.) milleti Âd'ın, Hz. Salih'in (a.s.) toplumu olan Semûd'un ve Res halkının inkârcılık ve azgınlıkları sebebiyle cezalandırıldığı ifade edilmiştir. Zira onlar bu hayatı ebedî sanıyor ve öldükten sonra yeniden dirilmek diye bir şeyin gerçekleşmesini beklemiyorlardı.

Görsel 1.15. Furkân suresinde Hz. Musa (a.s.) başta olmak üzere pek çok peygamberlerin kıssasına yer verilmiştir.

21 bk. Müslim, Salâtü'l-Müsâfirîn, 139.

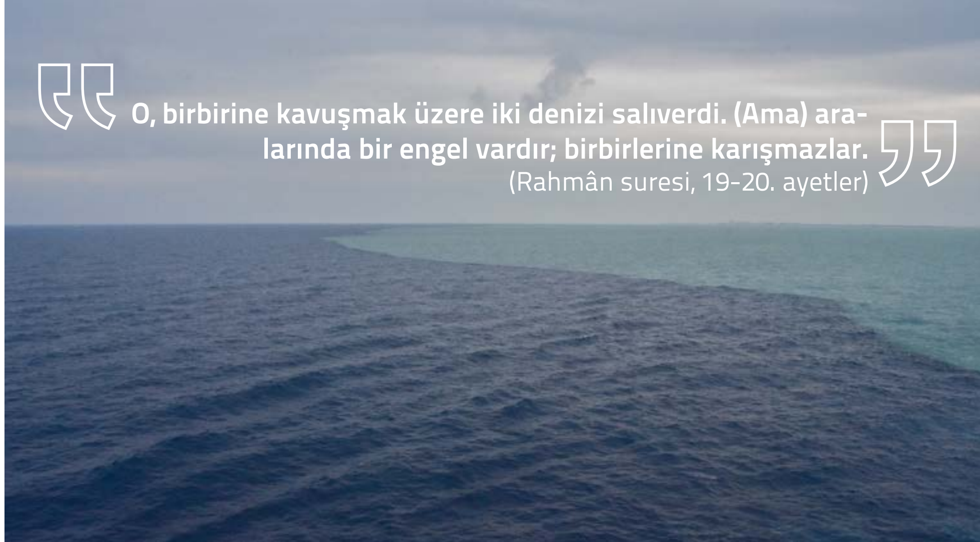
Bilgi Kutusu

Res halkı (Ashâb-ı Res), Furkân suresinin 38. ayeti dışında bir de Kaf suresi 12. ayette peygamberlerini yalancılıkla suçlamış bir topluluk olarak anılmaktadır. Res, Orta Arabistan'da Yemâme'de bulunan bir kasaba, vadi veya kuyu adıdır.

(Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 125.)

Surede inkârcıların, nefsanî tutkularını tanrılaştırırcasına akıl ve idrakten saptıklarını bildirerek bu tutumun yanlışlığını vurgulayan ayetlerin ardından, insanın aklına, irfanına ve vicdanına hitap eden deliller ortaya konmaktadır. Böylelikle insanın her an içinde yaşadığı tabiat olaylarındaki yaratıcı kudrete işaret eden tabii düzenden, bu düzeni kuran ve sürdüren ilahî yasalardan bazı örnekler verilmekte; bu suretle insanlar, Kur'an'ın temel hedefi olan Allah'a (c.c.) imana ve hidayet yoluna davet edilmektedir.

Yüce Allah'ın yasaları uyarınca tatlı sular, ırmaklar denizlere akmakta; bununla birlikte, günümüzde deniz araştırmalarının açıkça kanıtladığı üzere bazı denizlerde tatlı su ile tuzlu suyun karışmadığı görülmekte, ayetteki ifadeyle âdeta bu iki su kütlesinin arasında "bir engel, aşılmaz bir perde" bulunmaktadır. Bilimin bu yeni keşfinin Kur'an tarafından asırlar öncesinde çok açık ifadelerle ortaya konması Kur'an'ın açık bir mucizesi durumundadır.[22]

Görsel 1.16. Rahman suresinin 19-20. ayetlerinde bildirilen hakikat, asrımızda anlaşılan bir Kur'an mucizesidir.

22 bk. Maurice Bucaille, Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kur'an, s. 288-290.

Görsel 1.17. İnsanlar arasındaki akrabalık bağı ilahî kudretin bir delilidir.

Bütün bunlardan daha büyük mucize, Allah'ın (c.c.) görebildiğimiz en büyük eseri olan insan ve onun yaratılışıdır. Burada, insanlar arasındaki soy ve akrabalık bağının da ilahî kudretin bir delili olarak gösterilmesi ve hemen ardından Allah'ın (c.c.) üstün kudretinin hatırlatılması son derece anlamlıdır. Çünkü bu, insanın uygarlık kuran bir varlık oluşuna işaret eder. Nitekim uygarlık, önce nesep ve evlilik sonrası oluşan akrabalık ilişkisiyle başlar. Allah (c.c.); sayısız psikolojik, sosyal, ekonomik ilişkilerin de temeli olan bu iki bağdan insanlığı mahrum bıraksaydı, insanın diğer hayvanlardan farkı kalmazdı. 55. ayette insanların buna rağmen Allah'ı (c.c.) bırakıp da kendilerine hiçbir fayda veya zarar getirmeyen nesnelere tapmaları eleştirilmektedir. Böylece Cahiliye Dönemi'nden bugüne birçok insanın birtakım değersiz varlıklara veya nefislerinin fâni arzularına köle olmalarının anlamsızlığı hatırlatılmaktadır. [23]

Görsel 1.18. Evrende inananlar için büyük ibretler vardır.

23 Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 130-131.

Sonraki ayetler bize Peygamberimizi (s.a.v.) ve bütün peygamberleri en temel özellikleri ile tanıtmaktadır: "**De ki: Bu görevimden dolayı dileyenin Rabb'ine giden bir yol izlemesi dışında sizden bir karşılık istemiyorum. Asla ölmeyecek olan o diri varlığa dayanıp güven ve onu hamd ile tesbih et! ...**"[24]

61 ve 62. ayetlerde Rabb'imiz bize yine kendini anlatmakta ve şöyle buyurmaktadır:

"Gökte burçları var eden, onların içinde bir kandil (Güneş) ve nurlu bir Ay barındıran Allah, yüceler yücesidir. İbret almak veya şükretmek isteyen kimseler için gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren odur."

Burçlar, yıldız kümeleri ve güneş, Allah'ın (c.c.) birliğinin, gücünün sonsuz ve sınırsız oluşunun en büyük delillerindendir. Kur'an aynı zamanda Güneş'in gerek dünyamız gerekse güneş sistemindeki diğer gezegenler için bir ışık kaynağı olduğuna da işaret etmektedir.[25]

Doğruyu ve yanlışı birbirinden ayıran Kur'an'ı bir öğüt ve uyarıcı olarak gönderen Allah (c.c.), surenin son bölümünde o ilahî mesaja gönül veren kullarda bulunması gereken en önemli nitelikleri ortaya koymakta ve bizlerden imanımızın gerektirdiği üstün özelliklere sahip olmamızı istemektedir.

Surenin son (77.) ayeti, duanın anlam ve önemini belirtir. Dua ile Allah'a (c.c.) yönelmenin insana O'nun katında değer kazandıracağını şu şekilde müjdeler: **"(Ey Peygamber!) De ki: Duanız olmasa Rabb'im size ne diye kıymet verir!.."**

Görsel 1.19. Dua, mü'minin miracıdır.

24 Furkân suresi, 57-58. ayetler.
25 Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 134.

Furkân Suresi'nden Bir Kesit (63–76. ayetler)

Rahman'ın has kulları yeryüzünde vakarla yürüyen, cahiller onlara laf attığı zaman, "selâm" deyip geçen kullardır.

Onlar Rablerine secde ederek ve kıyamda durarak geceleyenlerdir.

"Ey Rabbimiz!" derler. 'Bizi cehennem azabından uzak tut; çünkü onun azabı tükenmeyen bir acıdır. O cehennem ne kötü bir yerleşme ve kalma yeridir!"

Yine o iyi kullar, harcama yaptıkları zaman ne saçıp savururlar ne de cimrilik ederler; harcamaları bu ikisi arasında makul bir dengeye göre olur.

Onlar, Allah ile birlikte başka bir ilaha da tapmazlar.

Haksız yere, Allah'ın dokunulmaz kıldığı insan hayatına kıymazlar.

Onlar zina etmezler.

Zira (bilirler ki) bunları işleyen kimse günahını yüklenecektir. Kıyamet gününde ona azabı kat kat verilecek ve alçaltılmış olarak o azap içinde ebedî kalacaktır.

Ancak tövbe edip inanarak erdemli işler yapanın durumu başkadır. Allah böylelerinin kötü hallerini iyiye çevirecektir. Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

Evet, kim tövbe edip erdemli davranırsa bu durumda gerektiği şekilde Allah'a yönelmiş olur.

O iyi kullar, asılsız şeylere de şahitlik etmezler; boş (ve manasız) davranışlarla karşılaştıklarında onurluca çekip giderler.

Kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığında o ayetler karşısında kör ve sağır gibi bilinçsizce davranmazlar.

Onlar, "Ey Rabb'imiz! Bize mutluluk getirecek eşler ve çocuklar bahşet; bizi Allah'tan sakınanlara önder yap! derler."

İşte bunlar, zorluklara katlanmalarının karşılığı olarak cennet konağıyla ödüllendirilecek, orada sağlık ve esenlik dilekleriyle karşılanacaklardır. Orada sonsuza kadar yaşayacaklardır. Orası ne güzel bir yerleşme ve kalma yeri!

3. Kur’an’dan Dualar Öğreniyorum: Taha suresi 25-28. ayetler

Dua, kulun bütün benliğiyle yüce yaratana yönelerek ondan istek ve dilekte bulunmasıdır. Duanın ana hedefi insanın Allah’a (c.c.) hâlini arz etmesi ve O’na niyazda bulunması olduğuna göre dua, kul ile Allah (c.c.) arasında canlı bir iletişim anlamı taşır.[26] Birçok ayette canlı ve cansız bütün varlıkların Allah’ı (c.c.) tesbih ettiği belirtilir. Bu ayetlerin birinde şöyle buyrulur: “Yedi gök, yer ve bunlarda bulunanlar O’nu tesbih eder. O’nu överek yüceltmeyen hiçbir şey yoktur fakat siz onların bu tesbihini anlamazsınız.”[27]

Düşünelim-Konuşalım

Duanın hayatınızdaki anlamı nedir? Dua ile her an Allah’a (c.c.) doğrudan ulaşabileceğini bilmesi, inanan insanı nasıl etkiler? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an-ı Kerim’de, insanın çaresizlik içinde ve zor şartlarda duaya başvurma şeklindeki genel psikolojik mekanizması üzerinde ısrarla durulmuştur. Ayetlerin ifadesiyle insan bir tehlike ve sıkıntıya düşünce bütün samimiyetiyle Allah’a (c.c.) yönelir; yatarken, otururken, ayakta dururken, bıkmadan, usanmadan dua edip O'ndan iyilik ve başarı ister.[28] Yüce Allah kendisine nasıl dua etmemiz gerektiği konusunda peygamberlerin hayatlarından örnekler vermiştir. Bunlardan bir tanesi de Hz. Musa’nın (a.s.) tevhid mücadelesinde Rabb'ine yöneltti̇ği şu duadır: **“Musa dedi ki: Rabbim! Gönlüme ferahlık ver. İşimi bana kolaylaştır. Dilimdeki tutukluğu çöz ki sözümü anlasınlar.”[29]** Hz. Musa (a.s.) bu dua ile Allah’tan (c.c.) kalbini bir resûlün büyük görevi ile ilgili zorunlulukları yerine getirmesine yarayacak cesaretle doldurmasını ve kendisine güven vermesini istemektedir.

Görsel 1.20. Dua, Allah (c.c.) ile kul arasında özel bir iletişim dilidir.

26 Osman Cilacı, “Dua”, TDV İslam Ansiklopedisi, C 9, s. 529.
27 İsrâ suresi, 44. ayet. Ayrıca bk. Ra‘d suresi 13. ayet; Hadîd suresi, 1. ayet; Haşr suresi, 1. ayet; Saf suresi, 1. ayet; Cum’a suresi, 1. ayet; Tegâbün suresi, 1. ayet.
28 bk. Yûnus suresi, 12. ayet; İsrâ suresi, 11. ayet; Rûm suresi, 31. ayet; Lokmân suresi, 32. ayet; Fussilet suresi, 49. ayet.
29 Tâhâ suresi, 25–28. ayetler.

Hz. Musa (a.s.) tevhid mücadelesinde görev ve sorumluluğunun bilincinde olarak Rabbine dua etmiştir. O, kendisinin etkili bir konuşmacı olmadığını fark etmiş; bir elçinin Firavun ve adamlarını etkilemek için akıcı bir dile sahip olması gerektiğini düşünmüştür. O, başlangıçta çok edebî bir dile sahip değildi, Firavun da onu bu yüzden alaya almıştı.[30] Hz. Musa (a.s.) da aynı şeyin farkına varmış ve şu şekilde dua etmiştir: **"Kardeşim Harun'un dili benden daha düzgündür. Onu beni destekleyen bir yardımcı olarak benimle gönder!.."[31]** Sonraları onun dilindeki bu pelteklik geçmiş ve çok güzel konuşmaya başlamıştır. Onun bu durumu Kur'an'ın bütününde yaptığı konuşmalardan da net bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu konuşmaların hepsi güzel birer edebiyat ve hitabet örneğidir.[32]

Görsel 1.21. "Dua, ibadetin özüdür." (Tirmizî, Deavât, 2.)

Peygamberler her alanda olduğu gibi duaları ile de bizim için en büyük örnek şahsiyetlerdir. Bu sebeple Kur'an onların dualarından örnekler sunar. Biz de her alanda onları örnek almalı, onlar gibi Rabb'imizden yardım istemeli, O'na yönelmeliyiz. Gerekli çabayı gösterip Allah'a (c.c.) dua ettiğimizde işlerimizin daha kolay olacağını, başarımızın artacağını göreceğiz.

Araştıralım

"Günahtan tövbe etmek, günahı terk edip bir daha ona dönmemektir." (İbn Hanbel, I, 446.)

Bu hadisten hareketle tövbenin geçerli olabilmesi için hangi şartlar gereklidir? Araştırınız.

30 bk. Zuhruf suresi, 52. ayet.
31 Kasas suresi, 34. ayet.
32 Ebu'l-A'lâ Mevdûdî, Tefhîmü'l-Kur'an, C 3, s. 244.

4. Kur’an Kavramlarını Öğreniyorum: Tövbe, İstiğfar, İhsan, Îsar

Tövbe

Sözlükte “pişmanlık, bir şeyden dönme, vazgeçme” anlamlarına gelen **tövbe**, İslamî bir kavram olarak kulun işlediği kötülük ve günahlara pişman olması, onları terk etmesidir. Allah’a (c.c.) yönelmek, O’nun emir ve yasaklarına uymak suretiyle Allah’a (c.c.) sığınmak, bağışlanmayı dilemektir. Günahlardan dolayı tövbe etmek farzdır. Kur’an’da tövbe kavramı seksenden fazla yerde geçer. Tövbe eden kimseye de tövbekâr denir.[33]

Görsel 1.22. Allah, tövbe edenleri ve temizlenenleri sever. (Bakara suresi, 222. ayet.)

Tövbe, kulluğun bir göstergesidir, pişmanlıktır. Yaratandan af dilemek, bir daha aynı hatayı işlememeye söz vermektir. Tahrîm suresi 8. ayette **“Ey iman edenler! Allah’a içtenlikle tövbe edin!..”** buyrularak, tövbenin samimi (nasûh) olması istenmiştir. Buna göre tövbe, ciddi ve bilinçli bir tavırdır. Kesinlikle günaha bir daha dönmemek üzere yapılmalıdır. Hz. Peygamber, her konuda olduğu gibi tövbe konusunda da bizler için en güzel örnek olmuş, mü’minleri tövbe etmeye davet etmiştir.[34] Bu hadislerden biri şöyledir: *“Ey insanlar Allah’a tövbe edin ve ondan affedilmenizi isteyiniz! Çünkü ben ona günde yüz defa tövbe ederim.”*[35]

Düşünelim-Konuşalım

"Günahından tövbe eden kimse, günahsız kimse gibidir."

(İbn Mâce, Zühd, 30.)

Hadiste verilen mesajla ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

33 Fikret Karaman, İ. Karagöz; İ. Paçacı, M. Canbulat, A. Gelişgen, İ. Ural, Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 657.
34 bk. Buhârî, Deavât, 4; Müslim, Tevbe, 1, 78.
35 Müslim, Zikr, 42.

Kur'an ayetlerinden öğrendiğimize göre geçerli bir tövbenin bazı şartları vardır: Öncelikle işlenen günaha pişmanlık duyulmalıdır. Ardından, o günah terk edilmeli, bir daha aynı duruma düşülmemesi için son derece kararlı olunmalıdır. Tövbenin geçerli olmasında, farzların yerine getirilmesi, borçların ödenmesi, kul haklarına riayet edilmesi ve helal lokma yenilmesi de son derece önemlidir.

Düşünelim-Konuşalım

Bir arkadaşınıza karşı hatalı davrandığınızda ya da herhangi bir kimseyi üzdüğünüzde kendinizi kötü hissetmeniz pek muhtemeldir. Peki bizi çok seven ve mutlu olmamızı isteyen Rabb'imizin isteklerine uygun davranmadığınızda kendinizi nasıl hissedersiniz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hata ve kusur işleyen bir mü'min Allah'ın (c.c.) rahmetinden ümidini kesmemeli, yaptıklarından pişmanlık duyup Yüce Allah'a sığınarak tövbe etmelidir. Bu hususta Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır: **"De ki (Allah şöyle buyuruyor): Ey kendi aleyhlerine olarak günahta haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Allah (dilerse) bütün günahları bağışlar; doğrusu O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."**[36]

Görsel 1.23. "Şüphesiz ki Allah tövbeleri kabul eden ve merhamet edendir." (Tevbe suresi, 104. ayet.)

36 Zümer suresi, 53. ayet.

Düşünelim-Konuşalım

"Kim bir kötülük işler yahut nefsine zulmeder, sonra da Allah'tan bağışlanmasını dilerse Allah'ı çok bağışlayıcı ve merhamet edici bulur." (Nisâ suresi, 110. ayet.)

Ayette verilen mesajı arkadaşlarınızla paylaşınız.

İstiğfar

Sözlük anlamı "örtmek" demek olan **istiğfar**, hata ve günahların Allah (c.c.) tarafından bağışlanmasını istemektir. "Gufran" ve "mağfiret" kelimeleri istiğfar kelimesi ile aynı kökten olup Allah'ın (c.c.), kulun kusur ve günahlarını örtüp bağışlaması anlamına gelir. Allah'ın (c.c.) isimlerinden olan "Gafur" ve "Gaffâr" isimleri de istiğfar kelimesi ile aynı köktendir ve Allah'ın (c.c.), günahları örten, kulları bağışlayan yönünü ifade eder.[37]

Kur'an'da yaklaşık otuz kadar yerde istiğfar kavramına yer verildiğini görürüz. Bu ayetlerde yalnızca Allah'tan (c.c.) af dilenmesinin gereğine işaret edilir. Allah'ın (c.c.) mağfiret edici olduğu ısrarla vurgulanır, özellikle seher vakitlerinde istiğfar edenler övülür.[38]

Pek çok ayette istiğfar ve tövbe emirlerinin bir arada yer aldığını görürüz. Çünkü tövbe ve istiğfar, birbiriyle son derece bağlantılıdır. Bazı ayetlerde önce istiğfar ile Allah'tan (c.c.) bağışlanma dilenmesi emredilmiş, ardından da işlenen günahlardan kesin bir şekilde vazgeçip Allah'a (c.c.) yönelmek suretiyle tövbe edilmesi istenmiştir. Buna göre af dilemenin ilk yolunun istiğfar olduğunu, bunun peşinden de tövbenin gelmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Önceki peygamberlerin kavimlerine yaptığı tavsiyelerden biri olan şu ayette bu durumu açık bir şekilde görmekteyiz. Hz. Hud (a.s.) halkına şöyle seslenir:

Görsel 1.24. Estağfurullah: "Allah'tan af ve mağfiret dilerim."

"Ey kavmim! Rabb'inizden bağışlanma dileyin, sonra ona tövbe edin ki üzerinize bol bol yağmur göndersin ve gücünüze güç katsın. Günahkârlar olarak yüz çevirmeyin!"[39]

---

37 bk. Adil Bebek, "Mağfiret", TDV İslam Ansiklopedisi, C 27, s. 303.
38 bk. Âl-i İmrân suresi, 17. ayet; Zâriyât suresi, 18. ayet.
39 Hûd suresi, 52. ayet.

Bu ayet, aynı zamanda istiğfar ve tövbenin Allah'ın (c.c.) rahmetini, yağmuru ve bereketi beraberinde getireceğinin de bir müjdesidir.

Hud suresinin 90. ayetinde de aynı şekilde önce istiğfar, daha sonra tövbe emredilmiştir. Ancak af dilemek anlamına gelen istiğfar ile "günahtan vazgeçme" anlamına gelen tövbe arasındaki tek fark bu değildir. İki eylem arasındaki bir başka fark da şudur: Kişi ancak kendi günahından dolayı tövbe edebilirken istiğfarı başkaları için de yapabilir. Yani başkasının affını Allah'tan (c.c.) dileyebilir. Bunu Yusuf suresinin 97 ve 98. ayetleri ile örneklendirelim. Hz. Yakub'un (a.s.) oğulları ondan **"Ey babamız! Allah'tan suçlarımızın bağışlanmasını dile!.."** isteğinde bulunmuşlar; bunun üzerine Hz. Yakub (a.s.) **"Rabbimden sizin bağışlanmanızı dileyeceğim..."** demiştir.

O hâlde istiğfar, kendimiz için bir af dileme olmanın yanı sıra, başkalarının affedilmesi ya da doğruyu görmeleri için de yapılabilecek bir duadır. Diğer peygamberlere olduğu gibi peygamberimize de Kur'an'ın birçok ayetinde ümmeti için istiğfar etmesi emredilmiştir.[40]

Görsel 1.25. "Sizden biri, kendisi için istediğini din kardeşi için de istemedikçe gerçek imana eremez." (Buhârî, Îmân 6; Müslim, Îmân, 71.)

İhsan

İhsan kavramı, sözlükte "bir şeyi iyi ve güzel yapmak, iyi, güzel ve yararlı fiil işlemek, iyilik etmek, ikramda bulunmak" anlamlarına gelir. Kur'an'da sözlük anlamına paralel olarak iyilik etmek, iyi davranmak, güzel işler yapmak ve bir görevi en iyi şekilde, hakkıyla yapmak anlamlarında kullanılmıştır.[41]

Düşünelim-Konuşalım

"...İyilik edin! Şüphesiz Allah iyilik edenleri (ihsan sahiplerini) sever." (Bakara suresi, 195. ayet.)

Yaptığınız iyilikleri ya da işlerinizi en güzel şekilde yapmanızın karşılığını hangi alanlarda gördünüz? Fikirlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

40 bk. Muhammed suresi, 19. ayet.
41 bk. Mustafa Çağrıcı, "ihsan", TDV İslam Ansiklopedisi, C 21, s. 544.

Düşünelim-Konuşalım

Başkasını kendine tercih etmek ya da kendisini başkasının yerine koymak (empati), sizce insanlar arası ilişkilerin gelişimine nasıl bir katkı sağlar? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Allah'a (c.c.) kulluk olan her görevi en iyi şekilde, önemseyerek ve layıkıyla yapmak ihsandır. *"Allah her şeye karşı ihsanı farz kılmıştır."*[42] hadisinde de ifade edildiği gibi ihsan kavramı, iman ve ibadette olduğu gibi toplumsal ilişkilerde yönetim ve yargı gibi insanla ilgili her alanda bir görevi şartlarına-kurallarına ve tekniğine uygun olarak sağlam, güzel, kaliteli ve en mükemmel şekilde yapmayı ifade eder.

Görsel 1.26. İhsan, işini en güzel şekilde yapmayı ifade eder.

İhsanın üç yönü

❖ Allah'a (c.c.) karşı ihsan: Şartlarına uygun olarak iman etmek, O'nun emir ve yasaklarına uymaktır.

❖ İnsanlara karşı ihsan: İnsanın ana-babasına, eş ve çocuklarına, komşu ve akrabalarına, insanlara iyilik yapması, iyi davranması ve onların haklarına riayet etmesi ve kusurlarını bağışlamasıdır.

❖ Kişinin kendisine karşı ihsan: İnsanın, iman edip salih ameller işleyerek Allah'ın (c.c.) rızasını, rahmet, mağfiret, nimet ve cennetini kazanmasıdır. Allah'a (c.c.) ve insanlara yapılan ihsan da aslında kişinin nefsine karşı ihsanıdır. İman ve iyi davranışlar da hep insanın kendisi içindir.[43]

42 Müslim, Sayd, 57.
43 Fikret Karaman, İ. Karagöz; İ. Paçacı, M. Canbulat, A. Gelişgen, İ. Ural, Dinî Kavramlar Sözlüğü, s. 301.

İhsanın bir diğer tarifi de meşhur Cibril hadisinde yer alır. Cebrail'in (a.s.) "İhsan nedir?" sorusuna Hz. Muhammed (s.a.v.), *"... Allah'ı görüyormuşçasına ibadet etmendir. Her ne kadar sen O'nu görmesen de O, seni görmektedir."* [44] cevabını vermiştir.

Îsar

İnsanın eli açık olmasına, sahip olduklarını başkalarıyla paylaşmasına genel anlamda cömertlik diyoruz. Cömertlik, elde var olanı, ondan mahrum olana ikram etmektir. İşte **"îsar"**, cömertliğin zirvesidir. Başkalarını da düşünmek, yeri geldiğinde kendinden daha zor durumdaki mü'min kardeşini kendine tercih etmek demektir. Muhtaç olduğu hâlde, elindeki bir şeyi zor durumdaki bir başkasına verip yokluğa katlanmak demektir. İsar, yapılması nefse zor geldiği için bir Müslüman'ın inancının gücünü yansıtan ideal bir davranış örneğidir.[45]

Îsar, kendinden başkası ile ilgilenebilmektir. Başkalarının sıkıntısına, ihtiyaçlarına ortak olabilmektir. Ancak son derece samimi bir kalple yapılmalıdır. Gösteriş için değil, sırf Allah'ın (c.c.) rızasını elde etmek için yapılan bir eylem gerçek övgüyü hak eder. Ayrıca bize ait olmayan bir şeyi başkalarına vermek de îsar sayılamaz.

Görsel 1.27. Îsar, başkalarının derdine çare olmaktır.

Îsar, elbette yerinde ve insana lazım olan şeylerde yapılır. Allah'a (c.c.) yaklaşmaya, itaat ve ibadetlere yönelik hususlarda îsar yapılmaz. Mesela ancak namazın setr-i avret şartını yerine getirecek kadar örtüsü bulunan kimse, bunu öncelikle kendisi kullanır.

44 Buhârî, Îmân, 37; Müslim, Îmân, 1; Nesâî, Îmân, 6.
45 Mustafa Çağrıcı, "îsâr", TDV İslam Ansiklopedisi, C 22, s. 490-491.

İsarın en güzel tarifini, şu ayet-i kerimelerde görürüz:

"Onlar kendi canları çektiği, kendileri de muhtaç oldukları halde yiyeceklerini yoksula, yetime ve esire yedirirler. 'Biz sizi sadece Allah rızası için yediriyoruz, sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz. Biz, çetin ve belâlı bir günde Rabbimizin azabından korkarız derler.' İşte bu yüzden Allah, onları o günün fenalığından esirger; yüzlerine parlaklık ve gönüllerine sevinç verir."[46]

Yüce Allah îsar sahibi cömert kullarını şu ayeti ile de över: **"…Onlar, kendileri muhtaç olsalar bile başkasını daha çok düşünürler…"**[47]

İnanan insan, başkalarını düşünür, paylaşmayı sever. Bu sebeple "Bana dokunmayan yılan, bin yıl yaşasın!" gibi sözleri doğru görmek bir Müslüman için kesinlikle söz konusu olamaz. Çünkü kimin başına ne geleceğini Allah'tan (c.c.) başka kimse bilemez. Unutmayalım ki ne ekersek onu biçeriz.

Düşünelim-Konuşalım

Zor durumda olan biriyle karşılaştığınızda neler hissedersiniz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Görsel 1.28. "... gönülden inanmış olanlar, kendilerine göç edip gelenleri severler, onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar; ihtiyaç içinde olsalar bile onları kendilerine tercih ederler." Haşr Suresi 9. ayet.

46 İnsân suresi, 8-11. ayetler.
47 Haşr suresi, 9. ayet.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü/sözcükleri yazınız.

1. Bir şeyden günahlar sebebiyle pişman olup vazgeçmek ve bu nedenle de Allah'tan (c.c.) af dilemeye …………..denir.

2. Başkalarını düşünerek, bir başkasını kendine tercih etmeye………………..denir.

3. İyilik yapmak, bir şeyi hakkıyla yapmak anlamındaki terime..................denir.

4. .... dönmek, bir şeyden vazgeçmek, pişman olarak günahlar sebebiyle Allah'tan (c.c.) af dilemektir.

5. Oruç, zekât ve hac gibi ibadetlerle ilgili hükümleri konu edinen ayetler genellikle ……..… ayetlerdir.

B) Aşağıdaki açık uçlu soruların cevaplarını boş bırakılan yerlere yazınız.

6. Kur'an'da örnekleriyle anlatılan insan tipleri hangileridir?

7. Mekkî ayetleri Medenî ayetlerden ayıran temel özellikler nelerdir?

8. Kur'an'da geçen bir dua örneği yazınız?

9. Geçerli bir tövbenin şartları nelerdir? Yazınız.

10. Furkân suresinde inanmayanların en çok hangi yönüne vurgu yapılmıştır?

C) Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

"Kim haksız davranışından sonra tövbe eder ve durumunu düzeltirse şüphesiz Allah onun tövbesini kabul eder. Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

(Mâide suresi, 39. ayet.)

11. Bu ayete göre Allah'ın (c.c.) günahları bağışlaması aşağıdaki şartlardan hangisine bağlanmıştır?

A) Çok fazla ibadet edilmesine

B) İnsanlara yardımcı olunmasına

C) İşlenen günahın itiraf edilmesine

D) Bir daha günah işlenmemesine

E) Af dileyip davranışların düzeltilmesine

12. İhsan kavramı, Allah (c.c.) için kullanıldığında O'nun kusursuz yaratıcılığını ve cömertliğini ifade eder. İnsan için kullanıldığında ise kulun Allah'a karşı hissettiği derin saygı, bağlılık ve itaat ile bunların sonucunda oluşacak iyi davranışları kapsar.

Buna göre,

I. "Allah'ın sana verdiğinden âhiret yurdunu kazanmaya bak ve dünyadan nasibini unutma! Allah sana ihsan ettiği gibi, sen de insanlara ihsanda bulun. …" (Kasas suresi, 77. ayet)

II. "Muhakkak ki Allah adaleti, ihsanı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayâsızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alasınız diye size böyle öğüt veriyor." (Nahl suresi 90. ayet)

III. "… Kim Allah'a iman eder, rızasına uygun davranırsa, onu içinde ebedî kalmak üzere altından ırmaklar akan cennetlere koyar. İşte böylece Allah ona gerçekten güzel bir rızık ihsan etmiştir." (Talak suresi, 11. ayet)

ayetlerinden hangilerinde "ihsan" hem Allah için hem insan için kullanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

I. Dua insanın Allah (c.c.) katındaki değerini artırır.
II. İnsanlar isteklerini Allah'a (c.c.) dua yoluyla iletir.
III. Yalnızca zor bir durumda kalındığında dua edilmelidir.
IV. Yapılan dua kısa sürede gerçekleşmezse dua edilmemelidir.

13. Yukarıdaki dua ile ilgili numaralanmış cümlelerden hangisi ya da hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve IV E) III ve IV

14. "O kadar çok günah işledim ki artık Allah beni affetmez."
Bu düşünce aşağıdaki ayetlerden hangisiyle açıkça çelişir?

A) "...Allah çok tövbe edenleri ve içi dışı temiz olanları sever." (Bakara suresi, 222. ayet.)

B) "Eğer yasaklandığınız büyük günahlardan kaçınırsanız, sizin küçük günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız." (Nisâ suresi, 31. ayet.)

C) "Yoksa kötülükleri yapıp yapıp da içlerinden birine ölüm gelip çatınca 'Ben şimdi tövbe ettim.' diyenler ile kâfir olarak ölenler için tövbe yoktur..." (Nisâ suresi,18. ayet.)

D) "Yine onlar ki bir kötülük yaptıklarında ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tövbe istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki…" (Âl-i İmrân suresi, 135. ayet.)

E) "De ki ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan çok esirgeyendir." (Zümer suresi, 53. ayet.)

Hz. Peygamber, bir araziyi sahabiler arasında pay etmek için önce ensarı çağırmıştı. Onlar, daha fazlasını muhacirlere vermedikçe kendilerine bir şey verilmemesini talep ettiler. (Buhârî, Menâkibü'l-Ensâr, 7.)

15. Verilen metinde sahabenin gösterdiği tutuma ne denir?

A) Cesaret B) Hilm C) Îsar D) Tövbe E) İstiğfar

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Medine'ye hicret etmesinden önceki on üç yıl içerisinde Mekke'de indirilen surelere Mekkî sureler denilmiştir. Bu dönemde hak-batıl, iman-küfür, tevhid-şirk, adalet-zulüm, cennet-cehennem konuları üzerinde durulmuş ve müminlerin Hakk'a bağlılık, tevhid bilinci, adalet, güzel ahlâk, görev ve sorumluluk bilincinin kabullenilip özümsenilmesiyle yepyeni bir toplum, İslam toplumu ortaya çıkartılmıştır.

16. Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisinin Mekke'de indiği söylenemez?

A) Kim İslam'dan başka bir din ararsa, (bilsin ki o din) ondan kabul edilmeyecek ve o ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır. (Âl-i İmrân suresi, 85. ayet.)

B) (Ey Muhammed!) De ki: "O kitabı göklerin ve yerin sırrını bilen indirmiştir. Şüphesiz O, bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Furkân suresi, 6. ayet.)

C) Sonra bunların ardından Firavun ile ileri gelenlerine de Mûsâ ve Hârûn'u mucizelerimizle gönderdik. Ama büyüklük tasladılar ve suçlu bir toplum oldular. (Yûnus suresi, 75. ayet.)

D) Şüphesiz Safa ile Merve, Allah'ın (dininin) nişanelerindendir. Onun için her kim hac ve umre niyetiyle Kâbe'yi ziyaret eder ve onları da tavaf ederse, bunda bir günah yoktur. Her kim de gönlünden koparak bir hayır işlerse, şüphesiz Allah onu bilir, karşılığını verir. (Bakara suresi, 158. ayet.)

E) Sana vahyettiğimiz kitap kendinden öncekileri doğrulayıcı bir hakikattir. Kuşkusuz Allah kullarından haberdardır, her şeyi görmektedir. (Fâtır suresi, 31. ayet.)

Allah Resûlü bir hadislerinde Allah'ı (c.c.) sanki görüyormuşçasına yaşamanın ve ibadet etmenin önemine vurgu yapmış ve "Her ne kadar sen Allah'ı göremiyorsan da Allah seni görüyor." demiştir.

17. Verilen metinde Hz. Peygamber aşağıdakilerden hangisine dikkat çekmiştir?

A) Tövbe B) İhlas C) İhsan D) Îsar E) Tevekkül

Furkân suresi, Allah Teâlâ'nın yüceliğini, evrendeki hükümranlığının mutlaklığını vurgulayan ve O'nu yüceliğine yakışmayan niteliklerden tenzih eden ayetlerle başlar; Kur'an'ın ilâhî kaynaklı ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hak peygamber olduğu hususundaki kuşkuları reddeden açıklamalarla devam eder. Ortaya konan delillere rağmen bu gerçekleri inkâr edenlerin, inat ve inkârları yüzünden ahirette uğrayacakları akıbet hakkında bilgi verilerek uyarılarda bulunulur. Özellikle Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğini inkâr edenlerin, onun beşerî sıfatlara sahip olduğunu ileri sürerek bu durumu kendisi için bir kusurmuş gibi değerlendirmeleri eleştirilir. Daha sonra Hz. Peygamber için bir teselli olması maksadıyla geçmiş peygamberlerin de bu tür düşmanca davranışlara maruz kaldıklarına dair örnekler verilir. Allah'ın (c.c.) yaratıcılığı ve evren üzerindeki hükümranlığını konu alan ayetlerin ardından Allah'ın (c.c.) has kullarının iman, ibadet ve ahlâka dair güzel hasletlerinden örnekler verilir ve bunların ahirette elde edecekleri mutluluktan söz edilir.

(Hayreddin Karaman, Mustafa Çağrıcı, İbrahim Kafi Dönmez, Sadrettin Gümüş, Kur'an Yolu, C 4, s. 105.)

18, 19 ve 20. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.

18. Metinden çıkarılacak en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Furkân suresi Mekke'de indirilmiştir.

B) Surede ağırlıkla peygamberlerin mücadelesine ve karşılaştıkları güçlüklere değinilmiştir.

C) Sure, iyiyle kötünün mücadelesinden bahsettiği için Furkân adını almıştır.

D) Hz. Peygamber'in tüm insanlığa gönderildiği, onun tebliğ sırasında karşılaştığı zorluklardan, geçmiş ümmetlerin hayatlarından bazı örnekler de verilmiştir.

E) Furkân suresi, inançla ilgili pek çok konuya değinilmesi sebebiyle Kur'an'ın özeti sayılabilir.

19. Hz. Peygamber'i tevhid mücadelesinde motive eden temel unsurlar sizce neler olabilir?

....
....
....
....
....

20. Metinde geçen "… Allah'ın has kullarının iman, ibadet ve ahlâka dair güzel hasletlerinden örnekler verilir …" ifadesini öğrendiğiniz kavramlar çerçevesinde açıklayınız.

....
....
....
....
....

2. Ünite
Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma

Neler Öğreneceğiz ?

- Âl-i İmrân suresini (16-28 sayfalar) kurallarına uyarak okumayı,
- Ahzâb suresini (1-10 sayfalar) kurallarına uyarak okumayı,
- Med (Uzatma) ve çeşitlerini,
- Nas, Felak, Tebbet, Nasr surelerini ve anlamlarını,
- Bakara suresinin 285 ve 286. ayetlerini ve anlamlarını öğreneceğiz.

Ünitemize Hazırlanalım

1. Furkân suresinin 32 ve Müzzemmil suresinin 4. ayetlerinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden okuyunuz.
2. Kur'an'ı güzel okumanın önemi ve öğreticinin rolü hakkında neler düşünüyorsunuz?
3. Âli İmrân ve Ahzâb sureleri hakkında neler biliyorsunuz?
4. Yüzünden okuyacağınız bölümlerin anlamlarını bir Kur'an-ı Kerim mealinden okuyunuz.

BİRBİRİMİZİ DİNLEYELİM

Bir arkadaşınızın yüzünden okuduğu bölümü dikkatle takip ediniz. Yapılan okuma ve tecvid hatalarını not alınız. Arkadaşınızın okuması bittikten sonra bu hatalar üzerinde konuşunuz.

BİRBİRİMİZİ GELİŞTİRELİM

Sınıfınızda birkaç grup oluşturunuz. Yüzünden okunacak bölümleri grup arkadaşlarınıza okuyunuz. Birbirinizin hatalarını tespit edip düzelterek okuyuşunuzu geliştiriniz.

KENDİMİZİ GELİŞTİRELİM

Yüzünden okunacak her bir bölümü en az on defa okuyunuz. İlk ve son okuyuşlarınızın süresini kronometre ile belirleyerek bir çizelgeye kaydediniz. Okuyuş hızındaki gelişiminizi gözlemleyiniz.

يَسْـَٔلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِۜ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِۜ
وَمَا يُدْرٖيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرٖيبًا ﴿٦٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ
الْكَافِرٖينَ وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعٖيرًاۙ ﴿٦٤﴾ خَالِدٖينَ فٖيهَٓا اَبَدًاۚ لَا يَجِدُونَ
وَلِيًّا وَلَا نَصٖيرًاۚ ﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ
يَا لَيْتَنَٓا اَطَعْنَا اللّٰهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُولَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَٓا اِنَّٓا اَطَعْنَا
سَادَتَنَا وَكُبَرَٓاءَنَا فَاَضَلُّونَا السَّبٖيلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَٓا اٰتِهِمْ ضِعْفَيْنِ
مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبٖيرًاࣖ ﴿٦٨﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا
لَا تَكُونُوا كَالَّذٖينَ اٰذَوْا مُوسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُواۜ وَكَانَ
عِنْدَ اللّٰهِ وَجٖيهًا ﴿٦٩﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُولُوا قَوْلًا
سَدٖيدًاۙ ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْۜ
وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظٖيمًا ﴿٧١﴾ اِنَّا عَرَضْنَا
الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا
وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُۜ اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًاۙ ﴿٧٢﴾ لِيُعَذِّبَ
اللّٰهُ الْمُنَافِقٖينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكٖينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ
اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحٖيمًا ﴿٧٣﴾

Azhâb Suresi
63-73.
ayetler

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فٖٓي اٰبَٓائِهِنَّ وَلَٓا اَبْنَٓائِهِنَّ وَلَٓا اِخْوَانِهِنَّ
وَلَٓا اَبْنَٓاءِ اِخْوَانِهِنَّ وَلَٓا اَبْنَٓاءِ اَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَٓائِهِنَّ
وَلَا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّۚ وَاتَّقٖينَ اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهٖيدًا ٥٥ اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّۜ
يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلٖيمًا ٥٦ اِنَّ الَّذٖينَ
يُؤْذُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ
لَهُمْ عَذَابًا مُهٖينًا ٥٧ وَالَّذٖينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُبٖينًاۚ ٥٨
يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَٓاءِ الْمُؤْمِنٖينَ
يُدْنٖينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابٖيبِهِنَّۜ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ يُعْرَفْنَ
فَلَا يُؤْذَيْنَۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحٖيمًا ٥٩ لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ
الْمُنَافِقُونَ وَالَّذٖينَ فٖي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدٖينَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فٖيهَٓا اِلَّا قَلٖيلًاۚۛ ٦٠
مَلْعُونٖينَۚۛ اَيْنَمَا ثُقِفُٓوا اُخِذُوا وَقُتِّلُوا تَقْتٖيلًا ٦١ سُنَّةَ اللّٰهِ
فِي الَّذٖينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدٖيلًا ٦٢

حِزْبٌ ٢

Azhâb Suresi 55-62. ayetler

تُرْج۪ي مَنْ تَشَٓاءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔو۪ٓي اِلَيْكَ مَنْ تَشَٓاءُۜ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَۜ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ تَقَرَّ اَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَٓا اٰتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
مَا ف۪ي قُلُوبِكُمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَل۪يمًا ﴿٥١﴾ لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَٓاءُ
مِنْ بَعْدُ وَلَٓا اَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَلَوْ اَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ
اِلَّا مَا مَلَكَتْ يَم۪ينُكَۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ رَق۪يبًا۟ ﴿٥٢﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ اِلَّٓا اَنْ يُؤْذَنَ
لَكُمْ اِلٰى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِر۪ينَ اِنٰيهُۙ وَلٰكِنْ اِذَا دُع۪يتُمْ
فَادْخُلُوا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِس۪ينَ لِحَد۪يثٍۜ
اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْي۪ مِنْكُمْۘ وَاللّٰهُ
لَا يَسْتَحْي۪ مِنَ الْحَقِّۜ وَاِذَا سَاَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ
مِنْ وَرَٓاءِ حِجَابٍۜ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّۜ وَمَا
كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللّٰهِ وَلَٓا اَنْ تَنْكِحُٓوا اَزْوَاجَهُ
مِنْ بَعْدِه۪ٓ اَبَدًاۜ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظ۪يمًا ﴿٥٣﴾ اِنْ
تُبْدُوا شَيْـًٔا اَوْ تُخْفُوهُ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمًا ﴿٥٤﴾

Azhâb Suresi 51-54. ayetler

لَا جُنَاحَ

Azhâb Suresi
44-50.
ayetler

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌۚ وَاَعَدَّ لَهُمْ اَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾ يَٓا اَيُّهَا
النَّبِيُّ اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًاۙ ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا
اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِاَنَّ لَهُمْ
مِنَ اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَدَعْ اَذٰيهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾ يَٓا اَيُّهَا
الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ
اَنْ تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَاۚ
فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّٓا
اَحْلَلْنَا لَكَ اَزْوَاجَكَ الّٰتِٓي اٰتَيْتَ اُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ مِمَّٓا اَفَٓاءَ اللّٰهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ
عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ الّٰتِي هَاجَرْنَ
مَعَكَۘ وَامْرَاَةً مُؤْمِنَةً اِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ اِنْ اَرَادَ
النَّبِيُّ اَنْ يَسْتَنْكِحَهَاۗ خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَۜ
قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِٓي اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ
لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهُٓ اَمْرًا اَنْ يَكُونَ
لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْۜ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
مُبِينًا ﴿٣٦﴾ وَاِذْ تَقُولُ لِلَّذٓى اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ عَلَيْهِ
اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْفٖى فٖى نَفْسِكَ مَا اللّٰهُ
مُبْدٖيهِ وَتَخْشَى النَّاسَۚ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰيهُۜ فَلَمَّا قَضٰى زَيْدٌ
مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنٖينَ حَرَجٌ
فٓى اَزْوَاجِ اَدْعِيَٓائِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًاۜ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ
مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فٖيمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهُۜ
سُنَّةَ اللّٰهِ فِى الَّذٖينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُۜ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَقْدُورًاۙ ﴿٣٨﴾
اَلَّذٖينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا
اللّٰهَۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسٖيبًا ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَٓا اَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ
وَلٰكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلٖيمًاࣖ ﴿٤٠﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثٖيرًاۙ ﴿٤١﴾
وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَاَصٖيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذٖى يُصَلّٖى عَلَيْكُمْ وَمَلٰٓئِكَتُهُ
لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِۜ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنٖينَ رَحٖيمًا ﴿٤٣﴾

تَحِيَّتُهُمْ

Azhâb Suresi 36-43. ayetler

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَٓا
اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِۙ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَر۪يمًا ﴿٣١﴾ يَا نِسَٓاءَ النَّبِيِّ
لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِنَ النِّسَٓاءِ اِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ
فَيَطْمَعَ الَّذ۪ي ف۪ي قَلْبِه۪ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًاۚ ﴿٣٢﴾
وَقَرْنَ ف۪ي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْاُو۫لٰى
وَاَقِمْنَ الصَّلٰوةَ وَاٰت۪ينَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ
اِنَّمَا يُر۪يدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْه۪يرًاۚ ﴿٣٣﴾ وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلٰى ف۪ي بُيُوتِكُنَّ
مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَط۪يفًا خَب۪يرًا ﴿٣٤﴾
اِنَّ الْمُسْلِم۪ينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْقَانِت۪ينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِق۪ينَ وَالصَّادِقَاتِ
وَالصَّابِر۪ينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِع۪ينَ وَالْخَاشِعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّق۪ينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّٓائِم۪ينَ وَالصَّٓائِمَاتِ
وَالْحَافِظ۪ينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِر۪ينَ اللّٰهَ كَث۪يرًا
وَالذَّاكِرَاتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿٣٥﴾

Azhâb Suresi
31-35.
ayetler

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِۚ فَمِنْهُمْ
مَنْ قَضٰى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًاۙ ﴿٢٣﴾
لِيَجْزِيَ اللّٰهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ اِنْ
شَٓاءَ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًاۚ ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللّٰهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًاۜ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ
الْقِتَالَۜ وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيزًاۚ ﴿٢٥﴾ وَاَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ
مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَاْسِرُونَ فَرِيقًاۚ ﴿٢٦﴾ وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ
وَدِيَارَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ وَاَرْضًا لَمْ تَطَؤُ۫هَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ
سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾ وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ
الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾
يَا نِسَٓاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَاْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ
لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِۜ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

وَمَنْ

Azhâb Suresi 23-30. ayetler

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ اِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ اَوِ الْقَتْلِ وَاِذًا
لَا تُمَتَّعُونَ اِلَّا قَل۪يلًا ﴿١٦﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذ۪ي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللّٰهِ
اِنْ اَرَادَ بِكُمْ سُٓوءًا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةًۜ وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَص۪يرًا ﴿١٧﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعَوِّق۪ينَ
مِنْكُمْ وَالْقَٓائِل۪ينَ لِاِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ اِلَيْنَاۚ وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ اِلَّا
قَل۪يلًاۙ ﴿١٨﴾ اَشِحَّةً عَلَيْكُمْۚ فَاِذَا جَٓاءَ الْخَوْفُ رَاَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ
اِلَيْكَ تَدُورُ اَعْيُنُهُمْ كَالَّذ۪ي يُغْشٰى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِۚ فَاِذَا
ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِاَلْسِنَةٍ حِدَادٍ اَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِۜ اُو۬لٰٓئِكَ
لَمْ يُؤْمِنُوا فَاَحْبَطَ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْۜ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَس۪يرًا ﴿١٩﴾
يَحْسَبُونَ الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُواۚ وَاِنْ يَأْتِ الْاَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ
اَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْاَعْرَابِ يَسْـَٔلُونَ عَنْ اَنْبَٓائِكُمْۜ وَلَوْ كَانُوا
ف۪يكُمْ مَا قَاتَلُٓوا اِلَّا قَل۪يلًا ﴿٢٠﴾ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ ف۪ي رَسُولِ اللّٰهِ
اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ
كَث۪يرًاۜ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا رَاَ الْمُؤْمِنُونَ الْاَحْزَابَۙ قَالُوا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ
وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُۘ وَمَا زَادَهُمْ اِلَّٓا ا۪يمَانًا وَتَسْل۪يمًاۜ ﴿٢٢﴾

Azhâb Suresi
16-22.
ayetler

وَاِذْ اَخَذْنَا مِنَ النَّبِيّنَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَاِبْرٰهِيمَ
وَمُوسٰى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ۝٧
لِيَسْـَٔلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَاَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
اَلِيمًا ۝٨ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ
جَٓاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۝٩ اِذْ جَٓاؤُكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ
وَمِنْ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَاِذْ زَاغَتِ الْاَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ
الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللّٰهِ الظُّنُونَا ۝١٠ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ
وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ۝١١ وَاِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُٓ اِلَّا غُرُورًا ۝١٢ وَاِذْ قَالَتْ
طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ يَٓا اَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَاْذِنُ
فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ اِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ اِنْ
يُرِيدُونَ اِلَّا فِرَارًا ۝١٣ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا
الْفِتْنَةَ لَاٰتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَٓا اِلَّا يَسِيرًا ۝١٤ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا
اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْاَدْبَارَ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْؤُلًا ۝١٥

قُلْ لَنْ

Azhâb Suresi 7-15. ayetler

حِزْبٌ ٤

Azhâb Suresi 1-6. ayetler

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ
يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرٖينَ وَالْمُنَافِقٖينَؕ اِنَّ
اللّٰهَ كَانَ عَلٖيمًا حَكٖيمًاۙ ١ وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰٓى اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبٖيرًاۙ ٢ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِؕ وَكَفٰى
بِاللّٰهِ وَكٖيلًا ٣ مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فٖى جَوْفِهٖۚ
وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَكُمُ الّٰٓـ۪ٔى تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ اُمَّهَاتِكُمْۚ
وَمَا جَعَلَ اَدْعِيَٓاءَكُمْ اَبْنَٓاءَكُمْؕ ذٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ
بِاَفْوَاهِكُمْؕ وَاللّٰهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِى السَّبٖيلَ ٤
اُدْعُوهُمْ لِاٰبَٓائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِۚ فَاِنْ لَمْ تَعْلَمُٓوا اٰبَٓاءَهُمْ
فَاِخْوَانُكُمْ فِى الدّٖينِ وَمَوَالٖيكُمْؕ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
فٖيمَٓا اَخْطَاْتُمْ بِهٖۙ وَلٰكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْؕ وَكَانَ اللّٰهُ
غَفُورًا رَحٖيمًا ٥ اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنٖينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ
وَاَزْوَاجُهُٓ اُمَّهَاتُهُمْؕ وَاُو۬لُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ
فٖى كِتَابِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُهَاجِرٖينَ اِلَّٓا اَنْ تَفْعَلُٓوا
اِلٰٓى اَوْلِيَٓائِكُمْ مَعْرُوفًاؕ كَانَ ذٰلِكَ فِى الْكِتَابِ مَسْطُورًا ٦

KORO ÇALIŞMASI YAPALIM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü, öğretmeniniz kelime kelime okuduktan sonra koro hâlinde tekrar ediniz.

SIRA BENDE

Yüzünden okuyacağınız bölümdeki her bir ayeti, öğretmeninizin belirlediği sıraya göre okuyunuz.

ALTINI ÇİZELİM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. Dinleme esnasında tespit edebildiğiniz tecvid kurallarının altını kurşun kalemle çiziniz.

AÇIKLAYALIM - UYGULAYALIM

Yüzünden okuyacağınız her bir bölümü CD, mp3 veya öğretmeninizden dinleyiniz. İçinde geçen tecvid kurallarını açıkladıktan sonra, harflerin mahreçlerine ve tecvid kurallarına uygun olarak okuyunuz.

Âl-i İmrân Suresi 195-200. ayetler

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنّ۪ي لَٓا اُض۪يعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ
مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى ۚ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۚ فَالَّذ۪ينَ هَاجَرُوا وَاُخْرِجُوا
مِنْ دِيَارِهِمْ وَاُو۫ذُوا ف۪ي سَب۪يل۪ي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَاُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ ۚ
ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۜ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ١٩٥ لَا يَغُرَّنَّكَ
تَقَلُّبُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ۜ ١٩٦ مَتَاعٌ قَل۪يلٌ ثُمَّ مَاْوٰيهُمْ
جَهَنَّمُ ۜ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ١٩٧ لٰكِنِ الَّذ۪ينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ
تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۜ
وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ لِلْاَبْرَارِ ١٩٨ وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ
يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ خَاشِع۪ينَ
لِلّٰهِ ۙ لَا يَشْتَرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَل۪يلًا ۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ۜ اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ١٩٩ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ٢٠٠

سُورَةُ النِّسَٓاءِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَسِتٌّ وَسَبْعُونَ اٰيَةً

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ م۪يثَاقَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ
وَلَا تَكْتُمُونَهُۘ فَنَبَذُوهُ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِه۪ ثَمَنًا
قَل۪يلًاۜ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذ۪ينَ يَفْرَحُونَ
بِمَٓا اَتَوْا وَيُحِبُّونَ اَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ
بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿١٨٨﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٨٩﴾ اِنَّ ف۪ي خَلْقِ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيَاتٍ لِاُو۬لِي
الْاَلْبَابِۚ ﴿١٩٠﴾ اَلَّذ۪ينَ يَذْكُرُونَ اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى
جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ ف۪ي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ رَبَّنَا
مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًاۚ سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾
رَبَّنَٓا اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهُۜ وَمَا لِلظَّالِم۪ينَ
مِنْ اَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَٓا اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَاد۪ي لِلْا۪يمَانِ
اَنْ اٰمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّاۗ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ
عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِۚ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَنَا
عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْم۪يعَادَ ﴿١٩٤﴾

Âl-i İmrân Suresi 187-194. ayetler

فَاسْتَجَابَ

Âl-i İmrân Suresi 181-186. ayetler

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذٖينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ فَقٖيرٌ وَنَحْنُ
اَغْنِيَٓاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ
وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرٖيقِ ﴿١٨١﴾ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدٖيكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبٖيدِ ﴿١٨٢﴾ اَلَّذٖينَ
قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَٓا اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتّٰى يَأْتِيَنَا
بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَٓاءَكُمْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلٖى
بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذٖى قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقٖينَ ﴿١٨٣﴾ فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ
جَٓاؤُ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنٖيرِ ﴿١٨٤﴾ كُلُّ
نَفْسٍ ذَٓائِقَةُ الْمَوْتِ وَاِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُورَكُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَاُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَازَ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾ لَتُبْلَوُنَّ
فٖٓى اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذٖينَ اُوتُوا
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذٖينَ اَشْرَكُٓوا اَذًى كَثٖيرًا
وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ﴿١٨٦﴾

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُٓوءٌۙ وَاتَّبَعُوا
رِضْوَانَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ ذُوفَضْلٍ عَظٖيمٍ ﴿١٧٤﴾ اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ
يُخَوِّفُ اَوْلِيَٓاءَهُۖ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿١٧٥﴾
وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذٖينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِۚ اِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ
شَيْـًٔاۜ يُرٖيدُ اللّٰهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْاٰخِرَةِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظٖيمٌ ﴿١٧٦﴾ اِنَّ الَّذٖينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْاٖيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ
شَيْـًٔاۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذٖينَ كَفَرُٓوا اَنَّمَا
نُمْلٖي لَهُمْ خَيْرٌ لِاَنْفُسِهِمْۜ اِنَّمَا نُمْلٖي لَهُمْ لِيَزْدَادُٓوا اِثْمًاۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُهٖينٌ ﴿١٧٨﴾ مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنٖينَ عَلٰى مَٓا اَنْتُمْ عَلَيْهِ
حَتّٰى يَمٖيزَ الْخَبٖيثَ مِنَ الطَّيِّبِۜ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ
عَلَى الْغَيْبِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبٖي مِنْ رُسُلِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ فَاٰمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖۚ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظٖيمٌ ﴿١٧٩﴾
وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذٖينَ يَبْخَلُونَ بِمَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ هُوَ خَيْرًا
لَهُمْۜ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْۜ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهٖ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ وَلِلّٰهِ
مٖيرَاثُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبٖيرٌ ﴿١٨٠﴾

لَقَدْ سَمِعَ

وَمَٓا اَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِن۪ينَ ۙ ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذ۪ينَ نَافَقُواۚ وَق۪يلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ اَوِ ادْفَعُواۜ قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْۜ
هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْا۪يمَانِۚ يَقُولُونَ بِاَفْوَاهِهِمْ
مَا لَيْسَ ف۪ي قُلُوبِهِمْۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَۚ ﴿١٦٧﴾ اَلَّذ۪ينَ
قَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ اَطَاعُونَا مَا قُتِلُواۜ قُلْ فَادْرَؤُا
عَنْ اَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ
الَّذ۪ينَ قُتِلُوا ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًاۜ بَلْ اَحْيَٓاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يُرْزَقُونَ ۙ ﴿١٦٩﴾ فَرِح۪ينَ بِمَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ ۙ وَيَسْتَبْشِرُونَ
بِالَّذ۪ينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ ۙ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ۢ ﴿١٧٠﴾ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ
لَا يُض۪يعُ اَجْرَ الْمُؤْمِن۪ينَۚ ﴿١٧١﴾ اَلَّذ۪ينَ اسْتَجَابُوا لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ
مِنْ بَعْدِ مَٓا اَصَابَهُمُ الْقَرْحُۜ لِلَّذ۪ينَ اَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقَوْا اَجْرٌ
عَظ۪يمٌۚ ﴿١٧٢﴾ اَلَّذ۪ينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ
فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ ا۪يمَانًاۗ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَك۪يلُ ﴿١٧٣﴾

Âl-i İmrân Suresi 166-173. ayetler

حِزْبٌ ٣

وَلَئِنْ مُتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَاِلَى اللّٰهِ تُحْشَرُونَ ١٥٨ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ
لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِ فَاِذَا عَزَمْتَ
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ١٥٩ اِنْ يَنْصُرْكُمُ
اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَاِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي
يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ١٦٠
وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ١٦١ اَفَمَنِ
اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْ بَٓاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰيهُ جَهَنَّمُ
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ١٦٢ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ١٦٣ لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اِذْ بَعَثَ فِيهِمْ
رَسُولًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ١٦٤
اَوَلَمَّٓا اَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَا
قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ١٦٥

وَمَٓا اَصَابَكُمْ

Âl-i İmrân Suresi 158-165. ayetler

ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُعَاسًا يَغْشٰى
طَٓائِفَةً مِنْكُمْ وَطَٓائِفَةٌ قَدْ اَهَمَّتْهُمْ اَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللّٰهِ
غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ مِنْ شَيْءٍ
قُلْ اِنَّ الْاَمْرَ كُلَّهُ لِلّٰهِ يُخْفُونَ فٖٓي اَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ
يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هٰهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ
فٖي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذٖينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ اِلٰى مَضَاجِعِهِمْ
وَلِيَبْتَلِيَ اللّٰهُ مَا فٖي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فٖي قُلُوبِكُمْ
وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ اِنَّ الَّذٖينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ
الْتَقَى الْجَمْعَانِ اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا
وَلَقَدْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهُمْ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ حَلٖيمٌ ﴿١٥٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ
اٰمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذٖينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا
ضَرَبُوا فِي الْاَرْضِ اَوْ كَانُوا غُزًّى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً فٖي قُلُوبِهِمْ وَاللّٰهُ يُحْيٖي
وَيُمٖيتُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فٖي سَبٖيلِ
اللّٰهِ اَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

Âl-i İmrân Suresi 154-157. ayetler

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تُطٖيعُوا الَّذٖينَ كَفَرُوا
يَرُدُّوكُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرٖينَ ﴿١٤٩﴾
بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰيكُمْۚ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرٖينَ ﴿١٥٠﴾
سَنُلْقٖى فٖى قُلُوبِ الَّذٖينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَٓا
اَشْرَكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطَانًاۚ وَمَاْوٰيهُمُ
النَّارُۜ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمٖينَ ﴿١٥١﴾ وَلَقَدْ
صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهُٓ اِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِاِذْنِهٖۚ حَتّٰٓى
اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَٓا اَرٰيكُمْ مَا تُحِبُّونَۜ مِنْكُمْ مَنْ يُرٖيدُ الدُّنْيَا
وَمِنْكُمْ مَنْ يُرٖيدُ الْاٰخِرَةَۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْۜ وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ
عَلَى الْمُؤْمِنٖينَ ﴿١٥٢﴾ اِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُنَ عَلٰٓى اَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فٖٓى اُخْرٰيكُمْ فَاَثَابَكُمْ
غَمًّا بِغَمٍّ لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا
مَٓا اَصَابَكُمْۜ وَاللّٰهُ خَبٖيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

ثُمَّ اَنْزَلَ

Âl-i İmrân Suresi 149-153. ayetler

Âl-i İmrân Suresi 141-148. ayetler

وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرٖينَ ﴿١٤١﴾ اَمْ
حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذٖينَ جَاهَدُوا
مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرٖينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ
مِنْ قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُۖ فَقَدْ رَاَيْتُمُوهُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾
وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُولٌۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُۜ اَفَائِنْ مَاتَ
اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْۜ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقِبَيْهِ
فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ شَيْـًٔاۜ وَسَيَجْزِى اللّٰهُ الشَّاكِرٖينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ
لِنَفْسٍ اَنْ تَمُوتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتَابًا مُؤَجَّلًاۜ وَمَنْ يُرِدْ
ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَاۚ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْاٰخِرَةِ نُؤْتِهٖ مِنْهَاۜ
وَسَنَجْزِى الشَّاكِرٖينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَاَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَۙ مَعَهُ رِبِّيُّونَ
كَثٖيرٌۚ فَمَا وَهَنُوا لِمَٓا اَصَابَهُمْ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا اسْتَكَانُواۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِرٖينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ
اِلَّٓا اَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَاِسْرَافَنَا فٖٓى اَمْرِنَا وَثَبِّتْ
اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرٖينَ ﴿١٤٧﴾ فَاٰتٰيهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ
الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنٖينَ ﴿١٤٨﴾

وَسَارِعُٓوا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوَاتُ
وَالْاَرْضُۙ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّق۪ينَۙ ﴿١٣٣﴾ اَلَّذ۪ينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّٓاءِ
وَالضَّرَّٓاءِ وَالْكَاظِم۪ينَ الْغَيْظَ وَالْعَاف۪ينَ عَنِ النَّاسِۜ
وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِن۪ينَۚ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذ۪ينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً
اَوْ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْۖ
وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اللّٰهُۖ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ اُو۬لٰٓئِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ
وَجَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ وَنِعْمَ
اَجْرُ الْعَامِل۪ينَۜ ﴿١٣٦﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌۙ فَس۪يرُوا
فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّب۪ينَ ﴿١٣٧﴾
هٰذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّق۪ينَ ﴿١٣٨﴾ وَلَا تَهِنُوا
وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١٣٩﴾
اِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُۜ وَتِلْكَ
الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِۚ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَٓاءَۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِم۪ينَۙ ﴿١٤٠﴾

Âl-i İmrân Suresi 122-132. ayetler

اِذْ هَمَّتْ طَٓائِفَتَانِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَاۙ وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَاۜ وَعَلَى اللّٰهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَاَنْتُمْ اَذِلَّةٌۚ
فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ اَلَنْ
يَكْفِيَكُمْ اَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلٰثَةِ اٰلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ
مُنْزَلِينَۜ ﴿١٢٤﴾ بَلٰٓىۙ اِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا
يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اٰلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾
وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهٖۜ
وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِۙ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ
طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُٓوا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَٓائِبِينَ ﴿١٢٧﴾
لَيْسَ لَكَ مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اَوْ يُعَذِّبَهُمْ
فَاِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ
يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبٰٓوا اَضْعَافًا مُضَاعَفَةًۖ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَۚ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّت۪ٓي اُعِدَّتْ
لِلْكَافِر۪ينَۚ ﴿١٣١﴾ وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَۚ ﴿١٣٢﴾

I. OKUNACAK SURE VE AYETLER

1. Âl-i İmrân Suresi (16-28 sayfalar)

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ ۚ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾
مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ ف۪ي هٰذِهِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ ر۪يحٍ ف۪يهَا صِرٌّ
اَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ فَاَهْلَكَتْهُ ۜ وَمَا ظَلَمَهُمُ
اللّٰهُ وَلٰكِنْ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا ۜ وَدُّوا
مَا عَنِتُّمْ ۚ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَٓاءُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ۚ وَمَا تُخْف۪ي صُدُورُهُمْ
اَكْبَرُ ۜ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيَاتِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَٓا اَنْتُمْ
اُو۬لَٓاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّه۪ ۚ
وَاِذَا لَقُوكُمْ قَالُٓوا اٰمَنَّا ۗ وَاِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْاَنَامِلَ
مِنَ الْغَيْظِ ۜ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ ۜ اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ اِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۘ وَاِنْ تُصِبْكُمْ
سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا ۜ وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
شَيْـًٔا ۜ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُح۪يطٌ ﴿١٢٠﴾ وَاِذْ غَدَوْتَ مِنْ اَهْلِكَ
تُبَوِّئُ الْمُؤْمِن۪ينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ ۜ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ۙ ﴿١٢١﴾

اِذْ هَمَّتْ

Âl-i İmrân Suresi 116-121. ayetler

II. TECVİT BİLGİSİ

1. Tecvidin Tanımı, Amacı ve Önemi

Sözlükte bir şeyi güzel ve sağlam yapmak, onu süslemek anlamına gelen "tecvid" kelimesi için, "ifrat ve tefrite kaçmadan sıfatlarına uygun şekilde harfleri mahreçlerinden çıkarmak", "Kur'an harflerinin mahreç ve sıfatlarının konu edildiği ilim" gibi tanımlar yapılmıştır.[1]

Yüce Allah, Kur'an'ın "tertil" üzere indirildiğini bildirmiştir.[2] **"...Kur'an'ı tertil üzere oku!"**[3] emriyle de Peygamberimize ve onun şahsında bütün Müslümanlara bir sorumluluk yüklemiştir. Ayette geçen "tertil" kelimesinin manasını Hz. Ali (r.a.), "Harflerin güzel çıkarılması ve durulacak yerlerin iyi bilinmesi" şeklinde açıklamıştır.[4] Bu sorumluluğun farkında olan alimler, "Kur'an'ı ağır ağır, tane tane, harflerin hakkını vererek ve anlayarak okumanın önemi" üzerinde durmuşlar, Peygamberimiz ve sahabilerin Kur'an okuyuşlarındaki uygulamalarını tespit ederek "Tecvid İlmi" adı altında sistematik hâle getirmişlerdir.

Araştıralım

KUR'AN'A HİTAP

İbret olmaz bize, her gün okuruz ezber de!
Yoksa, bir maksad aranmaz mı bu ayetlerde?
Lâfzı muhkem yalınız, anlaşılan, Kur'ân'ın:
Çünkü kaydında değil hiçbirimiz ma'nânın:
Ya açar Nazm-ı Celîl'in, bakarız yaprağına;
Yâhud üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'an, bunu hakkıyle bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!
...

(Mehmet Akif ERSOY, Safahat,
Süleymâniye Kürsüsünde)

Yukarıda giriş mısraları verilen şiirin tamamını, şairin "Safahat" adlı kitabından bulunuz. Bir arkadaşınızdan, önce gelişigüzel sonra da vurgu, tonlama ve duraklara dikkat ederek okumasını isteyiniz. İki okuyuş arasındaki farkları ahenk, anlam ve insan üzerindeki etkisi açısından tartışınız.

1 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 76.
2 bk. Furkân suresi, 32. ayet.
3 Müzzemmil suresi, 4. ayet.
4 İbn Cezerî, en-Neşr fî Kırâati'l-Aşr, C 1, s. 209.

Kur’an-ı Kerim, Allah (c.c.) tarafından Arapça olarak indirilmiştir. Kur’an’ın lafızları, içindeki yüce manaları koruyan bir mahfaza durumundadır. Kur’an’ın lafız ve manalarındaki bütünlüğün korunması için öncelikle lafızları düzgün okunmalıdır. Bu da onun belirli kurallara göre okunmasını zorunlu kılmaktadır. Peygamberimiz Kur’an’ı tecvidli olarak okumuştur. Sahabe-i Kiram ve onlardan sonra gelen bütün nesiller de Kur’an’ı tecvidli okumaya ayrı bir özen göstermişlerdir.

Tecvid ilminin amacı, Kur’an’ın indirildiği şekilde okunmasını sağlamaktır. Tecvid kurallarını uygulayan kimse, Kur’an-ı Kerim’i Arapçanın fonetiğine uygun bir ses ahengiyle doğru ve güzel okur. Böylece hatalı ve yanlış okuyuşlardan korunmuş olur.

Kur’an lafızlarının doğru ve güzel okunmasını sağlayan kuralları bize tecvid ilmi öğretir. Dolayısıyla tecvid, Kur’an tilavetinin ayrılmaz bir özelliğidir. Kur’an’ın lafız ve manalarındaki ahenk ancak tecvid kurallarına uygun bir okuyuşla ortaya çıkar.

2. Uzatma (Med) ve Çeşitleri

Türkçede bazı hecelerin sesini uzatırız. Örneğin “âlem” ve “hâkim” kelimelerindeki “â” ve “hâ” hecelerini, “hâlâ” kelimesinin ise her iki hecesini uzatarak söyleriz. Bunlar, Türkçedeki uzun sesli hecelerdir. Lale kelimesindeki ilk hece de aynıdır.

Türkçeden farklı bir fonetiği olan Kur’an dili, pek çok uzun sesli heceye sahiptir. Bunlardan bazısı Türkçe ve Arapça konuşmalardaki doğal uzatmalar kadardır. Diğer bir kısmı ise Kur’an’a özgü olarak daha fazla uzatılır. Bu uzun sesler sayesinde, Kur’an okuyuşunda çok hoş bir ahenk meydana gelir.

Not Edelim

Med harfleri, bazen gizli (mukadder) olur. Yani yazıda görülmez fakat okunur.

Med harflerinin gizli olduğu yerlerden bazıları şunlardır:

Uzatılan ötreli hû zamirinden (ـــهُ) sonra gizli bir vav (و) vardır.

Örnek: عِنْدَهُ و

Harfin üzerine (âsar) veya altına (çeker) gelen dik çizgi harfi bir elif miktarı uzatır.

Altında çeker işareti ya da Uzatılan esreli zamirden (ـــهِ) sonra, gizli bir ya (ى) vardır.

Örnek: عِلْمِهِ ى

Üzerinde asar işareti (ـــٰ) bulunan harften sonra med harflerinden gizli bir elif (ا) vardır.

Örnek: اٰاَمَنَ

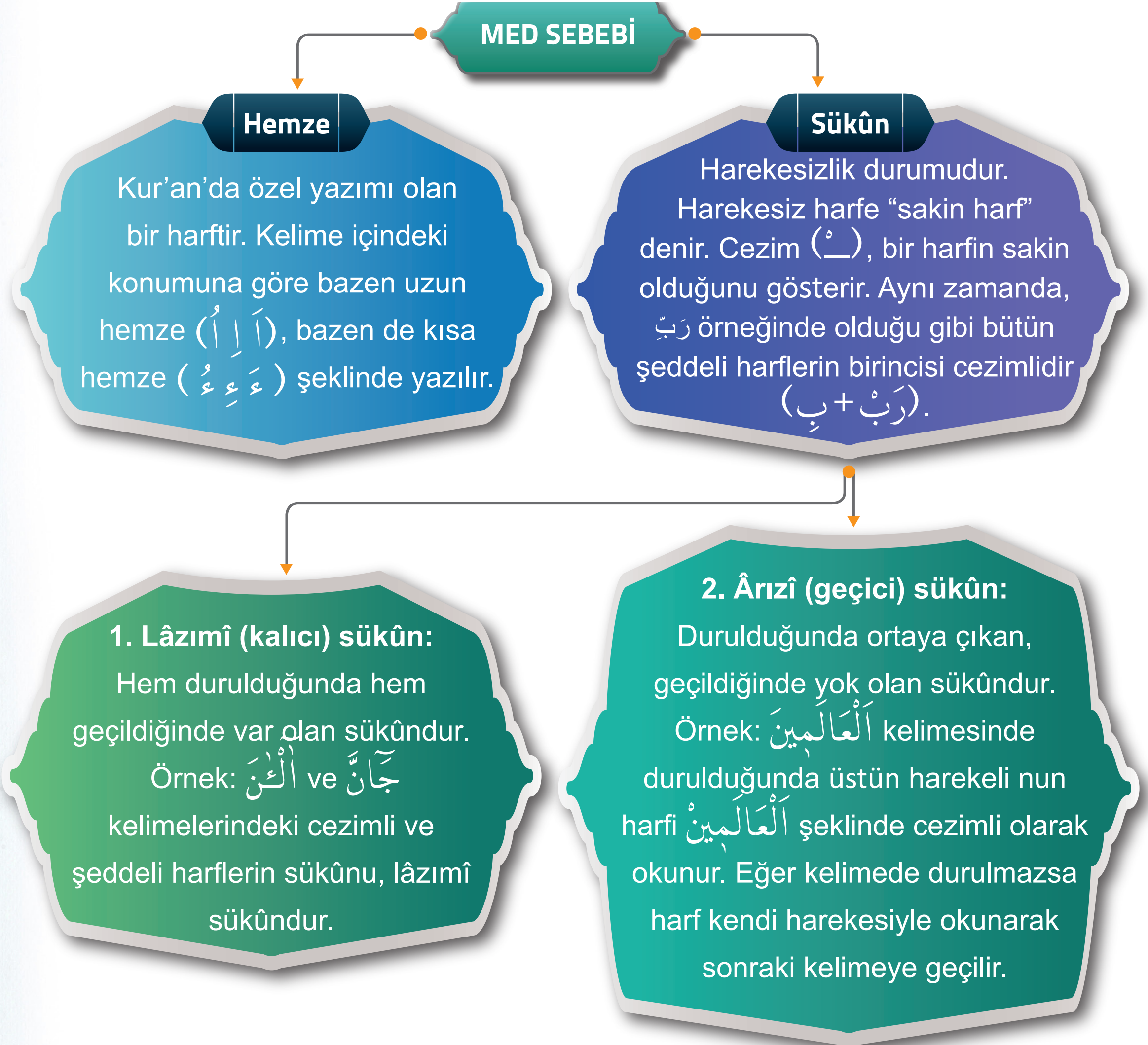
Harflerin uzatılarak okunmasına tecvid ilminde “med” denir. Bir harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere de “med harfleri” denir. Bunlar vav (و), ya (ى) ve elif (ا) harfleridir. Bu harflerin kendinden önceki harfleri uzatabilmesi için iki şart vardır:

1. Elif, vav ve ya harfleri harekesiz (sakin) olmalıdır.

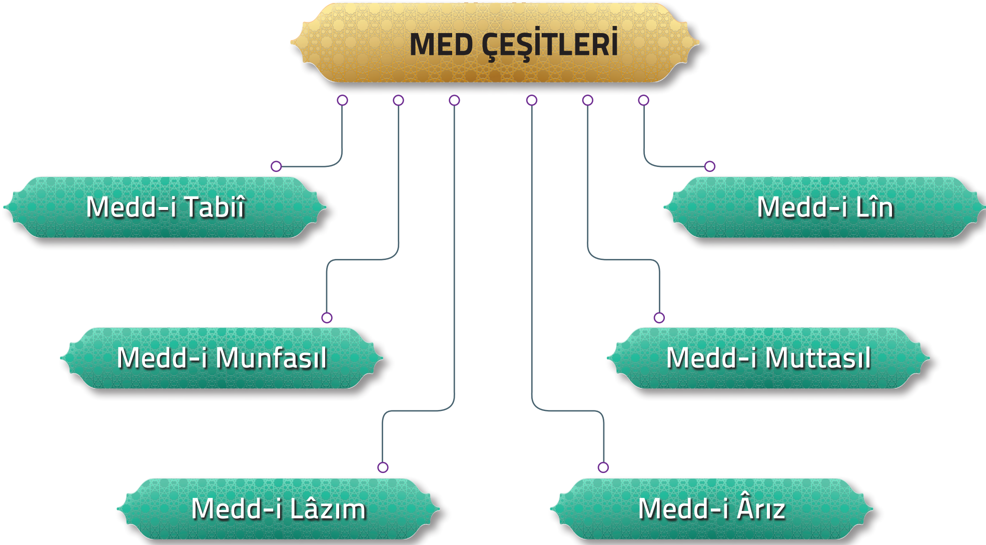
2. Vav’dan önceki harfin harekesi ötre (ـُـو), ya’dan önceki harfin harekesi esre (ـِـى), elif’ten önceki harfin harekesi üstün (ـَـا) olmalıdır.

Med harfleri, sonuna geldiği harfin doğal bir şekilde uzatılmasını sağlar ki buna “bir elif miktarı” denir. Bir elif miktarı, bir "elif" diyecek kadar geçen zamanı ifade eder. Yaklaşık olarak Türkçede “âlem” kelimesindeki ilk hecenin uzunluğu kadardır.

Harflerin bir elif miktarından fazla uzatılmasına sebep olan işaretler vardır. Bunlara da “med sebebi” denir. Med sebebi, hemze ve sükûn olmak üzere iki tanedir.

Tecvid ilminde medler, yukarıda bahsedilen med harfleri ve med sebeplerinin durumuna göre altı kısma ayrılır:

2.1. Medd-i Tabiî

Med harfinden sonra med sebebi gelmezse medd-i tabiî olur.
Medd-i tabiînin uzatma süresi, bir elif miktarıdır ve hükmü vaciptir.

Örnek: صَامَ

Bu örnekte;

- Elif (ا) med harfidir.
- Eliften sonra med sebebi, yani hemze veya sükûn yoktur.
- Bu durumda, medd-i tabiî meydana gelir.
- Sad (ص) harfi, "sâ" şeklinde bir elif miktarı uzatılarak okunur.

Açıklayalım-Uygulayalım

قَالَ يَقُولُونَ قِيلَ

Yukarıda geçen medd-i tabiîleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

2.2. Medd-i Muttasıl

Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi aynı kelimede bulunursa medd-i muttasıl olur.

Medd-i muttasıl dört elif miktarı uzatılır. Hızlı okuyuşta en az iki elif miktarı uzatılması gerekir. Medd-i muttasılın uzatılması vaciptir.

Örnek: جَٓاءَ

Bu örnekte;

• Elif (ا) med harfidir. Eliften sonra med sebeplerinden hemze (ءَ) gelmiştir ve med harfi ile hemze aynı kelimededir.

• Bu durumda, medd-i muttasıl meydana gelir.

• Cim (ج) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Not Edelim

Medd-i muttasılda hemze, genellikle kısa hemze (ءَ ءِ ءُ) şeklinde yazılır.

Açıklayalım-Uygulayalım

طَٓائِرُكُمْ اُولٰٓئِكَ سُٓوءَ

Yukarıda geçen medd-i muttasılları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

2.3. Medd-i Munfasıl

Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi farklı kelimelerde bulunursa medd-i munfasıl olur. Bir başka ifadeyle bir kelimenin sonunda med harfi bulunur, peşinden gelen kelimenin ilk harfi de hemze olursa medd-i munfasıl meydana gelir.

Not Edelim

Medd-i munfasılda hemze, genellikle uzun hemze (اَ اِ اُ) şeklinde yazılır.

Medd-i munfasıl dört elif miktarı uzatılabilir. Hızlı okuyuşta en az bir elif miktarı uzatılması gerekir. Medd-i munfasılın uzatılması caizdir.

Örnek: يَٓا اَيُّهَا

Bu örnekte;

• يَٓا kelimesinin sonundaki elif (ا) med harfidir.

• Peşinden gelen اَيُّهَا kelimesinin ilk harfi ise hemze (اَ) dir ve med harfi ile hemze ayrı kelimelerdedir.

• Bu durumda, medd-i munfasıl meydana gelir.

• Ya (ى) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Bulalım

Bakara suresinin 2. sayfasındaki medd-i muttasıl ve medd-i munfasılları bulunuz.

Açıklayalım-Uygulayalım

وَمَٓا اُنْزِلَ   يَا بَن۪ٓي اٰدَمَ   وَتُوبُٓوا اِلَى اللّٰهِ

Yukarıda geçen medd-i munfasılları örnekteki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

2.4. Medd-i Ârız

Med harfinden sonra ârızî (geçici) sükûn gelirse medd-i ârız olur. Medd-i ârız dört elif miktarı uzatılabilir. Hızlı okuyuşta en az bir elif miktarı uzatılması gerekir. Medd-i ârızın uzatılması caizdir.

Örnek:

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَل۪ينَ ۝ عَلٰى

Bu örnekte;

- اَلْمُرْسَل۪ينَ kelimesindeki ya (ى) med harfidir.
- Kelimenin sonunda durulduğunda, nun (ن) harfinin üzerinde geçici (ârızî) bir sükûn ortaya çıkar (اَلْمُرْسَل۪ينْ).
- Bu durumda, med harfinden sonra geçici sükûn geldiği için medd-i ârız olur.
- Lam (ل) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Eğer kelime üzerinde durulmaz ve okumaya devam edilirse kelimenin sonu اَلْمُرْسَل۪ينَ şeklinde harekeli okunarak ve bir elif miktarı uzatılarak عَلٰى kelimesine geçilir.

Açıklayalım-Uygulayalım

رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ۝   يَعْلَمُونَ ۝   مِنَ النَّارِ ۝

Yukarıda geçen medd-i ârızları örnekteki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

2.5. Medd-i Lâzım

Med harfinden sonra lâzımî sükûn gelirse medd-i lâzım olur. Bir başka ifadeyle med harfinden sonra cezimli veya şeddeli bir harf gelirse medd-i lâzım olur. Medd-i lazımın meddi, vacibtir.

Medd-i lâzım dört elif miktarı uzatılır. Hızlı okuyuşta en az üç elif miktarı uzatılır.

Örnek (1): وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ

Bu örnekte;

Dad (ض) harfinden sonraki elif (ا) med harfidir.

Med harfinden sonra şeddeli lam harfi (لْ لِ = لِّ) gelmiştir. Aslî yönden şeddeli olan harflerdeki sükun da lazımî sükûndur.

Bu durumda, med harfinden sonra lâzımî sükûn geldiği için medd-i lâzım olur.

Dad (ض) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Örnek (2) : يٰسٓ

Mukattaa harflerinden olan bu örneğin açılımı يَا س۪ينْ dir.

- س۪ينْ deki ya (ى) med harfidir.
- Med harfinden sonra cezimli nun (نْ) gelmiştir. Aslî yönden cezimli olan harflerdeki sükun da lazımî sükundur.
- Bu durumda, med harfinden sonra lâzımî sükûn geldiği için medd-i lâzım olur.
- Sin (س) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Açıklayalım-Uygulayalım

اَلْحَٓاقَّةُ   آَلْـٰٔنَ   نٓ

Yukarıda geçen medd-i lâzımları örneklerdeki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

2.6. Medd-i Lîn

Lîn harfinden sonra sükûn gelirse medd-i lîn olur.

Medd-i lînin sükûnu, hem lâzımî hem de ârızî olabilir. Kur'an-ı Kerim'de, sadece iki yerde lâzımîdir. Bunlardan biri Meryem suresinin başındaki كٓهٰيٰعٓصٓ ayeti, diğeri ise Şûrâ suresinin başındaki عٓسٓقٓ ayetidir. Bu ayetlerdeki ayn (عَيْنْ = عٓ) lafızlarının sükûnu, lâzımî sükûndur.[5] Bunların dışındaki bütün medd-i lînlerin sükûnu, ârızî sükûndur.

5 İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 309.

Medd-i lînde lîn harfi orta okuyuşta iki elif, yavaş okuyuşta ise üç elif miktarı uzatılabilir. Uzatma harekede değil, lîn harfinde yapılır.[6]

Hızlı okuyuştaki en az uzatma miktarı, lîn harfinden sonra gelen sükûna göre değişir. Lîn harfinden sonra lâzımî sükûn gelirse en az iki elif miktarı uzatılır. Ârızî sükûn gelirse bir elif miktarına kadar inilebilir.

Not Edelim

Üstün harekeden sonra gelen cezimli vav (ـَوْ) ve cezimli ya (ـَيْ) harflerine lîn harfi denir. Örneğin نَوْمٌ kelimesindeki vav ve خَيْرٌ kelimesindeki ya, lîn harfidir.

Örnek: مِنْ خَوْفٍ

Bu örnekte;

- Vav (و) lîn harfidir.
- Kelimede durulduğunda, fa (ف) harfinin üzerinde ârızî bir sükûn ortaya çıkar.
- Bu durumda, lîn harfinden sonra sükûn geldiği için medd-i lîn olur.
- Vav (و) harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

Bulalım

Kureyş suresindeki medd-i lînleri bulunuz ve tecvidli olarak okuyunuz.

Açıklayalım-Uygulayalım

نَوْمٌ وَالصَّيْفِ حَذَرَ الْمَوْتِ

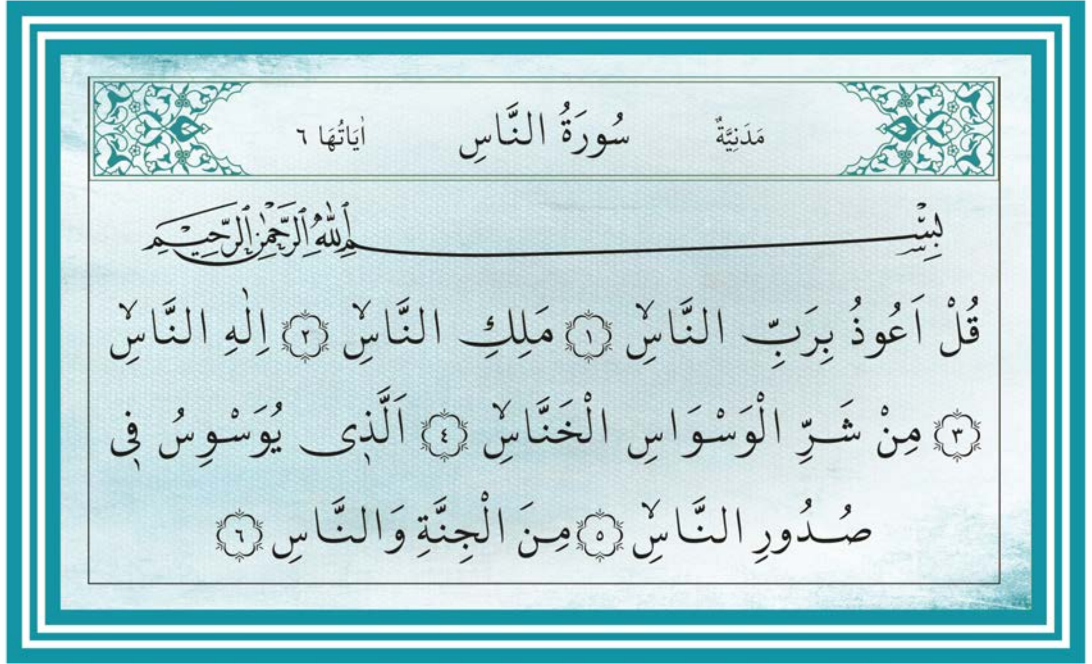
Yukarıdaki kelimelerde geçen medd-i lînleri örnekteki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

6 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 219.

III. EZBERLENECEK SURELER, AYETLER VE ANLAMLARI

1. Nâs Suresi ve Anlamı

Mahreçlere Dikkat Edelim

Nâs suresini CD, mp3 veya öğretmeninizden dinlerken harflerin mahreçlerine ve şeddeli nunlara dikkat ediniz. Surede dikkatinizi çeken noktaları arkadaşlarınızla paylaşınız.

Nâs Suresinin Anlamı

1. De ki: Sığınırım insanların Rabb'ine,
2. İnsanların hükümdarına,
3. İnsanların ilâhına!

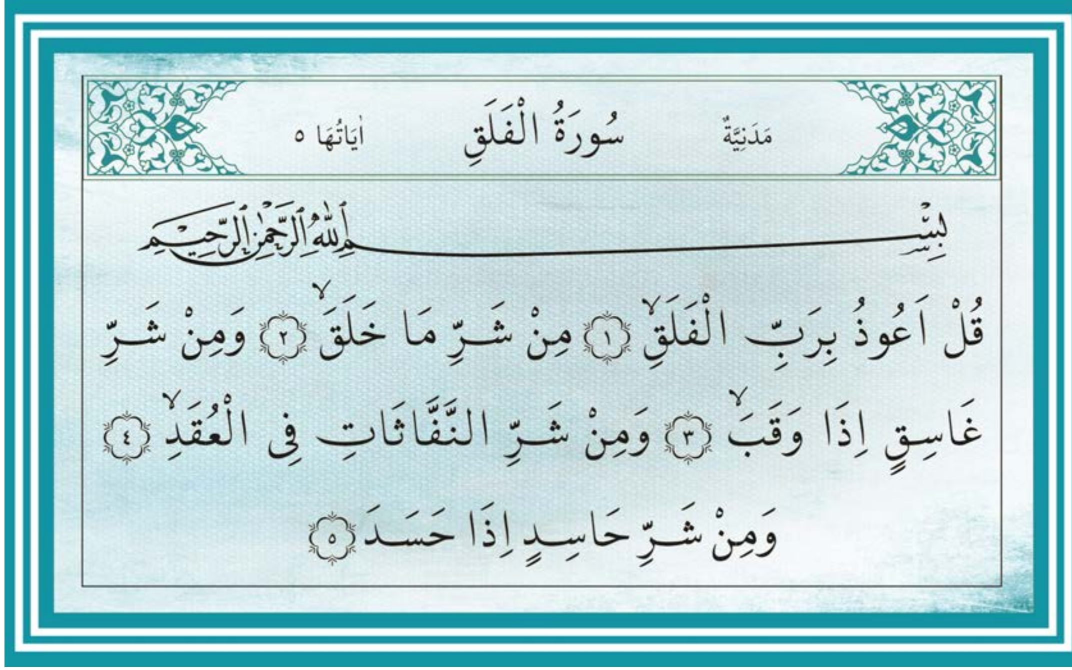
4-6. Pusu kurup gönüllere sinsice kötü düşünceler veren cin ve insan şeytanlarının kötülüğünden.

Biliyor muydunuz?

Felâk ve Nâs surelerinin, kötülüklerden Allah'a sığınmayı konu edindiği için 'koruyucu iki sure" anlamında 'muavvizeteyn" diye adlandırıldığını biliyor muydunuz?

2. Felâk Suresi ve Anlamı

Birbirimizi Dinleyelim

Felâk suresini, öğretmeninize okumadan önce sıra arkadaşınıza okuyunuz. Okurken ayet sonlarına ve öğrendiğiniz tecvid kurallarına dikkat ediniz.

Felâk Suresinin Anlamı

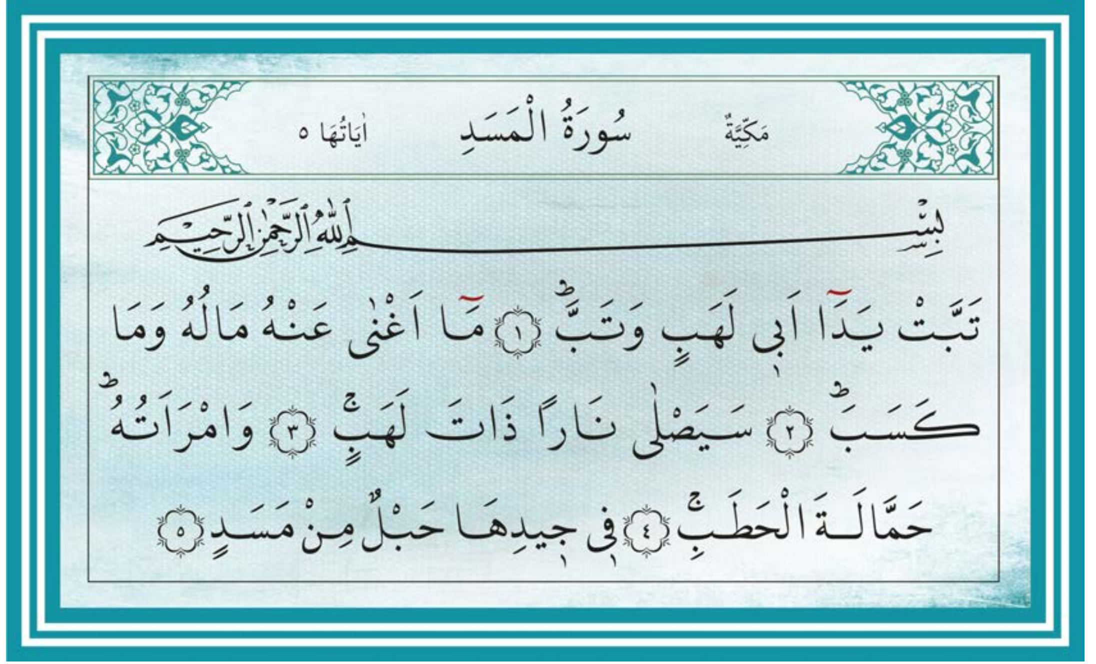
1. De ki: Sığınırım, karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkartan Rabb'e!
2. Yarattığı şeylerin kötülüğünden,
3. Karanlığı çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden,
4. Düğümlere üfleyen büyücülerin kötülüğünden,
5. Kıskandığı zaman kıskanç kişinin kötülüğünden.

Düşünelim-Konuşalım

Kötülüklerden Allah'a sığınmanın insan psikolojisi üzerindeki olumlu etkileri sizce neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. Tebbet Suresi ve Anlamı

مَكِّيَّةٌ   سُورَةُ الْمَسَدِ   اٰيَاتُهَا ٥

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

تَبَّتْ يَدَٓا اَب۪ي لَهَبٍ وَتَبَّۜ ﴿١﴾ مَٓا اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَۜ ﴿٢﴾ سَيَصْلٰى نَاراً ذَاتَ لَهَبٍۚ ﴿٣﴾ وَامْرَاَتُهُۜ
حَمَّالَةَ الْحَطَبِۚ ﴿٤﴾ ف۪ي ج۪يدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ﴿٥﴾

Altını Çizelim

Tebbet suresini öğretmeninizden dinlerken uyguladığı tecvid kurallarını dikkatle takip ediniz. Bu kuralların altını çizerek sureyi doğru okumaya çalışınız.

Tebbet Suresinin Anlamı

1. Ebû Leheb helâk olsun, zâten helâk oldu.
2. Malı da kazandıkları da kendisine bir fayda vermedi.
3. O, alev alev yükselen ateşe girecektir.

4-5. Dedikoducu karısı da boynunda bükülmüş urganla odun taşıyarak (ateşe girecektir).

Düşünelim-Konuşalım

Ebu Leheb ve karısının cezalandırılmalarının sebebini bir tefsir kitabından okuyunuz. Bu surenin hangi mesajları verdiğini arkadaşlarınızla konuşunuz.

4. Nasr Suresi ve Anlamı

Koro Çalışması Yapalım

Nasr suresini kuran.diyanet.gov.tr/mushaf'dan veya öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Öğretmeninizden sonra her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.

Nasr Suresinin Anlamı

1. Allah'ın yardım ve zaferi geldiğinde,
2. İnsanların akın akın Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde,
3. Rabb'ini hamt ederek tesbih et, O'ndan bağışlanma dile. Çünkü O, tövbeleri çokça kabul edendir.

Düşünelim-Konuşalım

Nasr suresinde hangi mesajlar verilmektedir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. Bakara Suresi 285, 286. Ayetler ve Anlamı

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّه۪ وَالْمُؤْمِنُونَۜ
كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِه۪ وَكُتُبِه۪ وَرُسُلِه۪ۜ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ
اَحَدٍ مِنْ رُسُلِه۪ۗ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا
وَاِلَيْكَ الْمَص۪يرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَاۜ
لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْۜ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَٓا
اِنْ نَس۪ينَٓا اَوْ اَخْطَأْنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَٓا اِصْرًا
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِه۪ۚ وَاعْفُ عَنَّاۗ وَاغْفِرْ لَنَاۗ وَارْحَمْنَاۗ
اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِر۪ينَ ﴿٢٨٦﴾

Yarışalım

Sınıfınızda, 'Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Yarışması" düzenleyiniz. Jüri üyelerini ve yarışmacı arkadaşlarınızı tespit ediniz. Kur'an-ı Kerim yarışmalarında esas alınan okuma, tecvid, ses ve makam puanlarına uygun olarak (Taban puan: 60, Ezberden okuma: 10 puan, Tecvid: 10 puan, Makam: 10 puan, Ses: 10 puan), Amenerrêsulü aşrını en güzel okuyan arkadaşınızı belirleyiniz.

Bakara Suresi 285, 286. Ayetlerin Anlamı

285. Peygamber, Rabb'i tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler.

"Allah'ın peygamberleri arasında ayrım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Rabb'imiz, affına sığındık! Dönüşümüz sanadır." dediler.

286. Allah hiç kimseyi güç yetiremeyeceği bir şekilde yükümlü tutmaz. Herkesin yaptığı iyilik kendi yararına, işlediği kötülük de kendi zararınadır.

Rabbimiz! Unutursak veya hataya düşersek bizi sorumlu tutma.

Ey Rabb'imiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme!

Ey Rabb'imiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği sorumluluklar da yükleme!

Affet bizi, bağışla kusurlarımızı, merhamet et bize!

Sen bizim Mevlamızsın. Kâfir topluluklara karşı yardım et bize.

Koro Çalışması Yapalım

Bakara suresinin son ayetindeki duaların anlamını ezberleyiniz ve hep birlikte sesli olarak okuyunuz.

Görsel 2.1. "... Bilesiniz ki gönüller ancak Allah'ı zikrederek huzura kavuşur."
Ra'd suresi, 28. ayet.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi vav, ya ve elif harflerinin med harfi olmasının şartlarındandır?

A) Bu harflerin cezimli olması
B) Bu harflerin sakin olması
C) Bu harflerin harekeli olması
D) Önceki harfin cezimli olması
E) Sonraki harfte hemze gelmesi

2. Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi aynı kelimede bulunursa aşağıdaki tecvid kurallarından hangisi meydana gelir?

A) Medd-i tabiî B) Medd-i muttasıl C) Medd-i munfasıl
D) Medd-i lîn E) Medd-i ârız

3. تَأْمُرُوٓنِّي kelimesinde aşağıdaki tecvid kurallarından hangileri vardır?

A) Medd-i munfasıl ve medd-i tabiî B) Medd-i lîn ve medd-i tabiî
C) Medd-i muttasıl ve medd-i tabiî D) Medd-i lâzım ve medd-i tabiî
E) Medd-i ârız ve medd-i lîn

4. Harekeli bir harf üzerinde durulduğunda ortaya çıkan ve yazıda görülmeyen sükûna ne ad verilir?

A) Sakin harf B) Lâzımî sükûn C) Ârızî sükûn
D) Kalıcı sükûn E) Daimî sükûn

5. Üstün harekeli bir harften sonra gelen cezimli vav ve ya harflerine ne ad verilir?

A) Lâzımî sükûn B) Ârızî sükûn C) Medd-i lâzım

D) Harf-i lîn E) Medd-i lîn

6. إِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ ifadesinde aşağıdaki medlerden hangisi vardır?

A) Medd-i muttasıl B) Medd-i lîn C) Medd-i munfasıl

D) Medd-i ârız E) Medd-i lâzım

7. هٰٓؤُلَٓاءِ kelimesindeki medler için aşağıda verilen sıralamalardan hangisi doğrudur?

A) Medd-i muttasıl ve medd-i munfasıl

B) Medd-i muttasıl ve medd-i tabiî

C) Medd-i munfasıl ve medd-i muttasıl

D) Her ikisi de medd-i munfasıl

E) Her ikisi de medd-i muttasıl

8. Aşağıdaki örneklerden hangisinde normal okuyuşta dört elif, hızlı okuyuşlarda en az iki elif miktarı uzatmak gerekir?

A) اِنّ۪ٓي اَخَافُ B) مِنَ الْمُسْلِم۪ينَ C) طَٓائِفَةٌ D) حَٓاجَّ E) نٓ

9. Tebbet suresinin yorumunda aşağıdakilerden hangisini söyleyemeyiz?

A) Malı ve zenginliği Ebu Leheb'e fayda vermedi.

B) Kötülük yapanlarla mücadeleye gerek yoktur.

C) Zalimler yaptıklarının karşılığını göreceklerdir.

D) İnanmayanları ve müminlere zulmedenleri Allah sevmez.

E) Ebu Leheb ve karısı örneği her toplumda vardır.

10. Felâk ve Nâs suresinden aşağıdaki anlamlardan hangisi çıkarılamaz?

A) Kötülüklerden koruyacak olan Allah'tır.

B) Geceleyin dışarı çıkmak sakıncalıdır.

C) Kıskançlık ve kin beslemek kötü bir davranıştır.

D) Şeytan insanların kalbine vesvese verir.

E) Kötü varlıklara karşı uyanık olmak gerekir.

11. Aşağıdakilerden hangisi Nasr suresinden çıkarılamaz?

A) Başarı ve zafer Allah'tandır.

B) Allah tövbeleri kabul eder.

C) Allah müminlere yardım eder.

D) Allah'a hamt edilmelidir.

E) İslam kendiliğinden yayılacaktır.

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı "D", yanlış olanı "Y" ile işaretleyiniz.

12. (…) Hem durulduğunda hem de geçildiğinde var olan sükûna, ârızî sükûn denir.

13. (…) Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi farklı kelimelerde bulunursa medd-i muttasıl olur.

14. (…) Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren ilme tecvid denir.

15. (…) Medd-i ârız olan yerde durulmayıp geçilirse dört elif miktarı uzatılarak geçilir.

16. (…) Şeddeli olan harflerin birincisi her zaman cezimlidir.

17. (…) Medd-i lâzım, normal okuyuşlarda dört elif, hızlı okuyuşlarda bir elif miktarı uzatır.

18. (…) Uzatılan zamirden sonra gizli bir vav veya gizli bir ya harfi vardır.

19. (…) Medd-i lîndeki uzatma, lîn harfi üzerinde yapılır.

20. (…) Med harfinden sonra şeddeli bir harf gelirse medd-i ârız olur.

21. (…) "Kur'an'ı tertil ile oku!" emri, tecvidli okuyuşu da içine alır.

C. Aşağıda numaralandırılmış kelimelerdeki tecvidleri yazınız.

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ۝ صِرَاطَ الَّذ۪ينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

1 2 3

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ۝

4

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِى اسْتَوْقَدَ نَاراًۚ فَلَمَّٓا اَضَٓاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُورِهِمْ

5 6 7 8

وَتَرَكَهُمْ ف۪ي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ۝ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَۙ ۝ اَوْ

9 10 11

كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَٓاءِ ف۪يهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌۚ يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ ف۪ٓي اٰذَانِهِمْ مِنَ

12 13 14 15

الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِۜ وَاللّٰهُ مُح۪يطٌ بِالْكَافِر۪ينَ ۝

16 17 18 19

1. Medd-i Tabiî
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....
12. ....
13. ....
14. ....
15. ....
16. ....
17. ....
18. ....
19. ....

SÖZLÜK

A

abd: Allah'ın (c.c.) yarattığı her şey, mahluk, insan

âsi: Emirlere karşı gelen, isyan eden, baş kaldıran.

âhiret: İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı öbür dünya.

ârız: Sonradan olma, sonradan ortaya çıkma, geçici olan.

âsar: Çekme (uzatma) işareti.

ashap: 1. Sahabe. 2. Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse.

aşır: 1. Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan Kur'an ayetleri. 2. Kur'an-ı Kerim'de genellikle on ayetten oluşan bölüm.

atasözü: Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbı mesel.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

B

bedbaht: Mutsuz, bahtsız, talihsiz kişi.

besmele: "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile" anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenilen Bismillahirrahmânirrahîm sözü.

biat: Bir konuda birinden söz almak, bağlılık andı.

C-Ç

Cebrail: Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem: Dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer.

cennet: Dünyada iyilik yapanlara öldükten sonra Allah'ın karşılık olarak vereceği, sonsuz mutluluk yurdu.

cezim: Harekesiz harfi gösteren işaret.

cüz: Kur'an'ın otuz bölümünden her biri, yirmi sayfalık kısımlarına verilen ad.

D

din: Boyun eğme, kulluk, itaat, yol, hüküm, ceza-mükafat günü. Akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahî kanunlar bütünü.

dua: Çağrı, davet. Allah'a yalvarma, Allah'tan istekte bulunma.

E-F

ebter: Oğlu ve kızı kalmayan insan. Ölümünden sonra hatırlanmayan kişi. Eksik, tamamlanmamış iş.

ehl-i kitap: Peygamberimizden önce kendilerine ilahi kitap gönderilen Yahudi ve Hristiyanlar.

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun, O'nu övüyor, verdiği nimetler sebebiyle O'na teşekkür ediyorum anlamındaki dua cümlesi.

farz: İslam dininde mükelleflerden yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan fiiller, emirler.

fasık: Allah'ın emirlerine aykırı davranan, günahkâr, kötü huylu, kötülük yapmayı alışkanlık hâline getiren, açıktan günah işleyen kimse.

G

gaflet: Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma ve tedbirsizlik.

gayb: 1. Göz önünde olmayan, gizli olan, tam olarak bilinemeyen. 2. Akıl ve duyular

yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.
gazaba uğramak: Bir kimsenin öfkesine maruz kalmak.

H

Hâlık: Yaratıcı.
hamd: 1. İyilik, güzellik, üstünlük ve erdemlilikle niteleme, övme, yüceltme. 2. Allah'a teşekkür, şükran.
hayır: İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım. İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.
hesap günü: Kıyamet.
hüsran: Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I-İ

ibadet: Boyun eğme, itaat etme, saygı duyma, kulluk etme, saygı duyma. Allah'ın insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar.
ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.
ihlâslı olmak: Saf ve arınmış olmak, kurtulmak. İnancı ve ibadeti Allah'a adamak, Allah'a özgü iyilik yapmak.
ihsan: İyilik, iyilik yapmak, bir şeyi hakkıyla yapmak.
ilah: Kendisine ibadet edilen, tapınılan varlık.
iklab: Bir şeyi değiştirmek.
inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.
irade: İsteme, dileme.
isnad: Bir şeyi aslına, doğuş yerine dayandırmak.

K

kavim: İnsan topluluğu, halk, millet.
kıraat: Okuma. Kur'an'ı belli kural ve işaretlere göre okuma.
kıssa: Kendisinden ders alınması gereken olay, hikâye.
kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.
kunut: Allah'a ihlâsla kulluk etmek, namaz ve duayı uzatmak, dua etmek, ibadet kastıyla ayakta durmak. Namazda rükûdan önce veya sonra ayakta dua etmek.

L

lâzım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.
lîn: 1. Yumuşak olmak. 2. Yumuşak uzatma.
lütuf: İyilik, ikram, nimet.

M-N

mabet: Tapınak. Kulluğun ortaya konulduğu, topluca ibadet yapılan yer.
mahlukat: Yaratılmış bütün varlıklar.
mahreç: Çıkış yeri, harflerin çıkış yerleri.
med: Uzatma.
merhamet: Acımak, esirgemek, korumak, bağışlamak, iyilik etmek.
mesaj: Haber, bildiri.
muâmelât: Muâmeleler, insanın iş ve pratiğe yönelik amelleri, insani ilişkiler.
mucize: Peygamberlerin kendilerine inanmayan insanlara peygamberliklerini ispat etmek amacıyla Allah'ın iznine bağlı olarak gösterdikleri olağanüstü olaylar, hâller, tansık.
muhafaza etmek: Korumak, bir şeyi saklamak.
muhkem: Sağlamlaştırılmış, kuvvetli.
mukabele: Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi.
mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arası-

na alınmış hâline verilen ad.
nasûh tövbesi: Bir daha bozmamak üzere içtenlikle ve kesin bir karar ile yapılan tövbe.
noksan: Azlık, tam olmayış, eksiklik.

O-Ö-P-R

Rab: Terbiye eden, yetiştiren, yöneten, bir şeyin sahibi, nimet veren, ihtiyaçları gideren.
Rahîm: Koruyan, acıyan, merhamet eden Allah.
Rahman: Herkese, her canlıya merhamet eden Allah.
rahmet: Acımak, esirgemek, korumak, iyilik etmek.
resûl: Elçi, haber getiren, Allah'tan aldığı emirleri insanlara ulaştıran peygamber.
Raûf: Fazlasıyla merhametli, şefkatli, acıyan, esirgeyen.
ravi: Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadisle ilgili haberleri anlatan.

S-Ş

sahabe: Hz. Muhammed'i (s.a.v.) görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) arkadaşları. Bu kelimenin tekili sahabidir.
salavat: Hz. Muhammed'e (s.a.v.) saygı bildirmek için okunan dua.
sebat: Sözde durma, ahde vefa etme.
sefa: Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.
serzeniş: Farsçadan dilimize geçmiş olan kelimenin gerçek anlamı başa kakmadır. Ancak daha çok "yakınma ve sitem etme" anlamlarında kullanılmaktadır.
sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah tarafından verilecek ödül.
sinsi: Gizli, kurnazca, alttan alta iş gören.
sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.
şefaat: Araya girme, aracı, ricacı olma.
şefkat: Acıyıp esirgeme, birini severek sakınma, koruma altına alma.
şehadet: Tanıklık, şahitlik.
şer: Kötülük, fenalık.
şeytan: Hz. Âdem'e (a.s.) secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.
şükür: Bir şeyin karşılığını vermek, yapılan iyiliği dile getirmek ve sahibini övmek. İyiliğin kıymetini bilmek, iyilik edene teşekkür etmek.

T

taassup: Dilimize Arapçadan geçmiştir. Herhangi bir delile dayanmadan, bir fikre körü körüne bağlanmak, bağnazlık, saplantı anlamındadır.
tabiun: Tabi olanlar demektir. Ashabın ardından gelen kuşak, Peygamberimizi gören sahabeden ders alan nesil.
tedvir: Çevirme, döndürme. Kur'an'ı ortalama bir süratte okuma.
tertil: Ağır ağır tane tane okuma. Kur'an'ı, ayetleri üzerinde düşünerek okuma.
tesbih: "Sübhanallah" sözünü söyleme. Allah'ı her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.
tevatür: Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın söylenti. Bir haberi, yalan olarak söylenmiş bir söz üzerine birleşmeleri mümkün olmayan ve her zaman kendilerine güvenilen kimselerin bildirmeleri.
tevhit: Allah'ın birliğine inanma, bir sayma, bir olarak bakma.

tezhip: Yazma kitaplarda, sayfaların yaldız ve boya ile bezenmesi, yaldızlama.
tilavet: Kur'an'ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.
tövbe: Dönmek, bir şeyden vazgeçmek, pişman olarak günahlar sebebiyle Allah'tan af dilemek.
tûfan: Şiddetli yağmur, fırtınalı sel.

U-Ü-V-Z

ukûbat: Cezalar demektir. İslam kültüründe suç kabul edilen filleri işleyenlere dünyada ve âhirette verilecek karşılığın bütününü ifade eder.
ümmet: Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.
ütopik: Gerçekleşebilirliği çok düşük olan hayallerle ilgili, aslında olmayan.
vahiy katipleri: Kur'an'ın indiği dönemde Hz. Peygamber'in emriyle ayetleri yazan sahabiler.
vahiy: Gizli konuşmak, fısıldamak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek. Allah'ın buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel yollarla iletmesidir.
vecd: Şiddetli dinî duygu ve heyecan hâli, coşma.
vesvese: Kuruntu. Yanlış ve yersiz düşünce, evham.
zalim: Haksızlık yapan, birinin hakkını zorla elinden alan kimse.
zikir: Anmak, yüceltmek, yâd etmek, hatırlamak.

KAYNAKÇA

ALTUNTAŞ, Halil; ŞAHİN, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2006.

BUCAİLLE, Maurice, **Müsbet İlimler Yönünden Tevrat, İnciller ve Kur'an** (Çev. Mehmet Ali Sönmez), DİB Yayınları, Ankara, 2001.

BUHARÎ, Ebû Abdillah Muhammed b. İsmail, **el-Câmiu's-Sahîh,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

ÇETİN, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

DERELİ, Muhammet Vehbi, **Kur'an Muhtevası ve Yorumu,** Fecr Yayınları, Ankara, 2011.

EBU DAVUD, Süleyman b. el-Eş'as es-Sicistânî, **es-Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

GÖLCÜK, Şerafeddin, **Din ve Toplum**, Esra Yayınları, Konya, 2000.

HANBEL, Ahmed b., **Müsned**, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

IZUTSU, Toshihiko, **Kur'an'da Dinî ve Ahlâkî Kavramlar** (Çev. Selahattin Ayaz), Pınar Yayınları, İstanbul, 1991.

İBN CEZERÎ, **en-Neşr fî Kırâati'l-Aşr**, Tsz.Mehmet Emin Maşalı, Tarihi ve Temel Meseleleriyle Kırâat İlmi. Ankara: Otto, 2016.

İBN KESÎR, Ebu'l-Fidâ İsmail b. Ömer b. Kesîr el-Kuraşî, **Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm,** Dâru't-Turâs, Kahire, 1980.

İBN MACE, Ebû Abdullah Muhammed b. Yezîd el-Kazvînî, **es-Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

KARA, Osman, **Kur'an'da İnsan Tipleri** (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2002.

KARAÇAM, İsmail, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, Şamil Yayınevi, İstanbul, 1980.

KARAMAN, Hayreddin; M. ÇAĞRICI; İ. Kafi DÖNMEZ; S. GÜMÜŞ, **Kur'an Yolu Türkçe Meal veTefsir**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2006.

KARAMAN Fikret; İ. Karagöz; İ. Paçacı; M. Canbulat; A. Gelişgen; İ. Ural, **Dinî Kavramlar Sözlüğü**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2006.

KARAMAN Hayrettin, Ali ÖZEK, İbrahim Kafi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞRICI, Sadrettin GÜMÜŞ, Ali TURGUT, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2004.

MEVDUDÎ, Ebu'l-A'lâ, **Tefhîmü'l-Kur'an** (Çev. Heyet), İnsan Yayınları, İstanbul, 1991.

MÜSLİM, Ebu'l-Hüseyn İbnu'l-Haccâc el-Kuşeyri en-Neysâbûri, **el-Câmiu's-Sahîh,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

SERT, H. Emin, **Kur'an'da İnsan Tipleri ve Davranışları,** Bilge Yayınları, İstanbul, 2004.

TİRMİZÎ, Ebû İsa Muhammed b. İsa b. Sevra, **es-Sünen,** Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

YAZIR, M. Hamdi, **Hak Dini Kuran Dili** (Sadeleştirilmiş Baskı), Azim Dağıtım, İstanbul, tsz.

Bu kitaptaki Kur'an-ı Kerim metinlerinde **Diyanet İşleri Başkanlığı**'nın mushafı esas alınmıştır.

GENEL AĞ (İNTERNET) KAYNAKÇASI

http://tdk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 04.01.2020)

https://kuran.diyanet.gov.tr/ (Erişim tarihi: 04.01.2020)

http://hadislerleislam.diyanet.gov.tr (Erişim Tarihi: 04.01.2020)

https://islamansiklopedisi.org.tr/ (Erişim Tarihi: 04.01.2020)

http://dogm.meb.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 04.01.2020)

https://safahat.diyanet.gov.tr/(Erişim Tarihi: 18.01.2020)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Kitap Kapağı: https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/banners-set-etnic-design-318455498 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

1. ÜNİTE

Ünite Kapağı: https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/design-greeting-cards-welcome-holy-month-642019486 (Komisyon tarafından düzenlenmiştir.) (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.1. https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/camel-caravan-wild-desert-mountain-nature-129444857 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.2. Minyatürcü Zehra Çekin Koleksiyonu

Görsel 1.3. https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/vector-words-recite-name-your-lord-606902264 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.4. https://tr.123rf.com/stok-foto%C4%9Fraf/7038326.html?oriSearch=14423628&sti=m3fpafb65vxurz54hg| (Erişim Tarihi, 17.02.2019)

Görsel 1.5. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/camal-caravan-on-nomad-trip-through-94335436 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.6. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/happy-arabic-muslim-family-modern-home-564123418 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.7. https://www.shutterstock.com/hu/image-photo/human-hand-knocking-old-door-charity-641100709?irgwc=1&utm_medium=Affiliate&utm_campaign=TinEye&utm_source=77643&utm_term= (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.8. https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/calligraphy-vector-islamic-term-lailahaillallah-translationthere-1112823515 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.9. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/flock-birds-over-salda-lake-burdur-692340250 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.10. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/quran-holy-book-islam-open-reading-1402860713 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.11. https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/silhouette-people-who-prostrate-pray-surrender-1361593946 (Komisyon tarafından düzenlenmiştir.)

Görsel 1.12. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/quran-holy-islamic-book-on-lauh-661511152 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.13. https://www.shutterstock.com/tr/image-illustration/vector-design-mawlid-nabi-birthday-prophet-768017008 (Komisyon tarafından düzenlenmiştir. Erişim tarihi: 04.01.2020)

Görsel 1.14. https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/arabic-calligraphy-verse-number-21-chapter-762554440 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.15. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/seas-being-parted-147033095, (Erişim Tarihi, 17.02.2019)
Görsel 1.16. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/scenic-view-where-two-oceans-meet-1199757103 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.17. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/family-parents-children-secure-protecting-home-180568142 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.18. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/ramadan-kareem-background-crescent-stars-holy-1341786890 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.19. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/religious-muslim-man-praying-inside-mosque-607564421 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.20. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/humble-businessman-muslim-prayer-mosque-434482840 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.21. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/young-muslim-woman-praying-mosque-quran-558055867 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.22. https://www.shutterstock.com/tr/image-illustration/hands-religious-man-129673823 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.23. https://www.shutterstock.com/hu/image-photo/after-prayers-muslims-praying-mystical-environment-498787936, (Erişim Tarihi, 17.02.2019)
Görsel 1.24. https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/arabic-islamic-calligraphy-makhtota-istighfar-traditional-779436433 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.25. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/child-gives-man-piece-rye-bread-630273593 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.26. https://www.dreamstime.com/stock-photo-pupils-teacher-classroom-school-science-class-image64916512 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.27. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/homeless-hands-one-man-metal-plate-541844437 (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 1.28. https://www.shutterstock.com/image-photo/madinasaudi-arabia-july202016-almasjid-nabawi-prophets-624852911 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

2. ÜNİTE

Ünite Kapağı: https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/design-greeting-cards-welcome-holy-month-642019486 (Komisyon tarafından düzenlenmiştir.) (Erişim tarihi: 04.01.2020)
Görsel 2.1. https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/muslim-man-hands-holding-rosary-quraan-641652874 (Erişim tarihi: 04.01.2020)

CEVAP ANAHTARI

1. ÜNİTE

A)

1- Tövbe 2- îsar 3- ihsan 4- istiğfar 5- medenî

C)

11-E 12-A 13-E 14-E 15-C 16-D 17-C 18-E

2. ÜNİTE

A)

1-B 2-B 3-D 4-C 5-D 6-C 7-E 8-C 9-B 10-B
11-E

B)

12-Y 13-Y 14-D 15-Y 16-D 17-Y 18-D 19-D 20-Y 21-D

C)

1- Medd-i Tabii
2- Medd-i Ârız
3- Medd-i Tabii
4- Medd-i Lâzım
5- Medd-i Munfasıl
6- Medd-i Muttasıl
7- Medd-i Tabii
8- Medd-i Tabii
9- Medd-i Tabii
10- Medd-i Tabii
11- Medd-i Ârız
12- Medd-i Muttasıl
13- Medd-i Tabii
14- Medd-i Munfasıl
15- Medd-i Tabii
16- Medd-i Lin
17- Medd-i Tabii
18- Medd-i Tabii
19- Medd-i Ârız